Darbo Žmonių Dienraštis
Kaina $6.50 Metams
Užsieniuose $8.00
Brooklyne $7.00
Kopija 5c

LAISVĖ
THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ-LIBERTY
The Only Lithuanian Daily in the Eastern States.
427 Lorimer Street, Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 91 ★ ★ ★ Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Balandžio-April 18, 1946 ★ ★ ★ Metai XXXVI. Dienraščio XXVIII.

IRANO SKUNDO LAIKYMAS TARYBOJ NETEISĖTAS, -- LIE

KRISLAI

Dėl Lietuvos Atstovų Sąstato.
Lietuvoje Permažai Žmonių.
Hitleris Praretino Gyventojus.
Dovana Japonijai.

Rašo **R. MIZARA**

Laisvėje tilpo daugumos Tarybų Lietuvos atstovų į aukščiausį SSRS sovietą atvaizdai. Deja, ne visų deputatų nuotraukas gavome, — tik 30, kuomet jų skaičius iš viso yra 35.

Negavome vėliausio atvaizdo net ir dainininko Kipro Petrausko, išrinkto ir dalyvavusio aukščiausiojo tarybinio parlamento sesijose Maskvoje.

Tarybinės Lietuvos priešų spauda skelbia: žiūrėkite, iš Lietuvos į aukščiausįjį parlamentą yra išrinkta penki rusai ir "tik" 30 lietuvių!...

Kodėl rusų tautos žmonės negali būti į aukščiausį sovietą išrinkti? Argi jie nekovojo dėl Lietuvos išlaisvinimo?!

Rusų tautybės žmonės, gyveną Tarybų Lietuvoje, be abejo, nemažiau už lietuvius ištikimai dirba krašto gerovei. Jie, vadinasi, turi pilną Lietuvos liaudies pasitikėjimą.

★ ★ ★

Prieš karą Lietuvoje gyvenno arti 300,000 žydų. Karo metu vokiečiai su lietuviškų fašistų pagalba, juos **išskerdė.** Lietuvoje šiuo metu žydų tebėra gal ne daugiau 15-20 tūkstančių.

Karo metu vokiečiai Lietuvoje išskerdė arti 100,000 lietuvių, geriausių mūsų tautos sūnų ir dukrų.

Kryžiokų spauda skelbia, būk iš Lietuvos Vokietijon ir kitur su vokiečių armijomis pabėgo keletas šimtų tūkstančių visokių bėglių. Nemanau, kad tiek jų buvo, bet sutikime, jog bus pabėgę apie 100,000.

Iš Vilniaus krašto Lenkijon jau išvežta virš 60,000 lenkų, pareiškusių noro gyventi Lenkijoje. Dar nemažai lenkų iš Lietuvos bus repatrijuota Lenkijon.

Iš Klaipėdos krašto Vokietijon pabėgo visi vokiečiai ir suvokietinti ir sunacinti lietuviai. Klaipėdos kraštas šiuo metu apgyvendinamas lietuviais valstiečiais, o miestas— darbininkais...

★ ★ ★

Sudėkite dabar visus vokiečių nužudytus žydus ir lietuvius, pabėgusius vokiečius ir sunacintus lietuvius, prie jų prikerkit repatrijuojamus lenkus, ir pamatysite, kaip žymiai sumažėjo Lietuvos gyventojai, — **virš puse milijono!**

O žemės plotu Lietuva šiandien didesnė, negu ji buvo prieš kara!...

Naturalu, Lietuvoje žemės yra daugiau, negu žmonių, galinčių ją apdirbti. Kuriasi nauji fabrikai, reikalingi naujų darbininkų. Žodžiu, Lietuva stokuoja darbininkų fiziniam ir protiniam darbui dirbti.

Atsiranda rusų raudonarmiečių, didvyriškai kovojusių dėl Lietuvos laisvės, kurie apsigyvena Lietuvoje, padėdami vietos gyventojams krašto gėrbūvį kelti. Atvyksta į Lietuvą nemažai rusų ir baltarusių specialistų fabrikų darbams.

Tie žmonės neužilgo išmoks lietuvių kalbą, sutaps su lietuviu tauta ir bus didžiai naudingi mūsų tėvų kraštui. Tūli iš jų bus Lietuvoje laikinai, o kiti apsigyvens visam.

Argi šitie naujakuriai neturėjo teisės statyti kandidatus ir už juos balsuoti?

★ ★ ★

Overseas News Agency skelbia, jog Amerikos vyriausybė nusitarė tučtuojau pasiusti Japonijai pusę milijono tonų kviečių.

Tai bene bus Japonijai dovana už "pavyzdingus" balsavimus.

Gi Indijos milijonai tebadauja, — mat, jie buvo mūsų talkininkai...

Amerika ir Anglija Nenori Veikt Prieš Franko Diktatūrą

Saug. Taryba Svarsto Lenkų Skundą prieš Franko

New York, bal. 17 d. — Jungtinių Tautų Saugumo Taryba trečiadienį popiet ėmė svarstyt Lenkijos skundą ir reikalavimą veiksmų prieš Franko fašistų diktatūrą Ispanijoj. To reikalauja ir Sovietų Sąjunga ir Francija. Manoma, kad lenkų skundą parems ir Meksikos atstovas.

Lenkijos delegatas Oskaras Lange, be kitko, nurodė tarybai, kad tūkstančiai nacių mokslininkų veikia Ispanijoj; jie stengiasi pagamint Frankui atominę bombą ir išvystyt kitus naujoviškiausius karo įrankius.

Amerika ir Anglija kartoja, kad negalima esą kištis į "vidujinius" Ispanijos reikalus.

Vokiečiai Viešpatauja Ispanijos Pramonėje

Jungtinių Valstijų kongreso nariai, dalyvaudami įvykusioje Washingtone konferencijoje Taikai Laimėti, parodė, kad perbėgę Ispanijon naciai tapo savininkais bent 40 nuošimčių to krašto fabrikų ir kitų pramonės įmonių. Naciai yra vadai ir visos ispanų pramonės.

New York. — Francija, remdama Lenkijos skundą prieš Franko diktatūrą Ispanijoj, ragina Jungtines Tautas sutraukyti diplomatinius ir prekybos ryšius su fašistine Ispanija.

CHINŲ KOMUNISTAI GAL JAU UŽĖMĖ CHANGCHUNĄ

Chungking. — Chinų komunistų kariuomenė gal jau atėmė iš Chiang Kaisheko tautininkų Changchuną, Mandžurijos sostinę, kaip pranešta trečiadienį. Visomis pusėmis puldami apsuptus tautininkus, komunistai diena pirmiau užėmė visas Changchuno lėktuvų aikštes ir įsiveržė į patį miestą.

ORAS. — Būsią šilčiau ir giedra.

Jeigu UNRRA nemaitintų šimtų tūkstančių pabėgėlių, visokių kvislingų, jeigu ji pasakytų, kad kvislingai privalo grįžti į atitinkamus savo kraštus darbui dirbti, kiek būtų sutaupyta maisto padoriems žmonėms sušelpti...

Veteranai ir unijistai pikietuoja federalį teismabutį prieš Wood-Rankin neamerikinį komitetą, kandžiojantį visas pažangias ir priešfašistines organizacijas, norintį užgniaužti spaudos laisvę. Pikietai reikalavo panaikinti komitetą.

Jungt. Valstijų Delegatas Prašo Nerašyt į Rekordus Jo Įtarimo, Kad Sovietai "Spaudę" Iraną

New York. — Amerikos delegatas Stettinius bal. 16 d. Saugumo Tarybos susirinkime sakė, kad Sovietai "darę spaudimą" Iranui; todėl, girdi, Irano valdžia prašė išbraukt savo skundą prieš Sovietų Sąjungą.

Padaręs tą priekaištą Sovietams, tačiau, Stettinius prašė nedėt jo pastabų į Saugumo Tarybos rekordus. Reiškia, Stettinius neturi jokių parodymų, kad Sovietai būtų spyrę Iraną atšaukt skundą prieš Sovietus.

Francijos ir Lenkijos delegatai stipriai parėmė Sovietų ir Irano reikalavimą išbraukt Irano klausimą. Bet jie pritarė generalio sekretoriaus Lie'o pasiūlymui pavest Žinovų Komitetui ištirti, ar skundas prieš Sovietus buvo teisėtai varomas, ar jis nelaužė Jungtinių Tautų Čarterio.

Trustai Varžo Mėsos Gamybą; Bizniauja Su Juodąja Rinka

New York. — CIO Skerdyklų Darbininkų Unijos vadai pareiškė, jog čikagiškės skerdyklos tyčia neperka mėsinių gyvulių, kurių įvalias yra. Mėsos trustai tiksliai siaurina gamybą. Jie nori priverst valdžią pabrangint mėsą ir panaikint kainų kontrolę. Sykiu trustai grūda mėsą į juodąją rinką ir patys rėkia, kad kainų kontrolė tarnauja juodajam marketui!

Chungking.—Išvyko bendras chinų - amerikonų komitetas tarpininkauti mūšių stabdymui tarp Chinijos tautininkų ir komunistų Mandžurijoje.

Tuzinas Kongresmanų Reikalauja Sutraukyt Ryšius su Franko

Washington. — Dvylika kongresmanų įteikė prez. Trumanui laišką, ragindami sutraukyt diplomatijos ir prekybos ryšius su fašistine Ispanija. Jie nurodo, kad Ispanijos fašizmas tapo lizdu vokiečių trustų, nacių pabėgėlių karininkų ir mokslininkų, kurie veikia prieš Jungtines Tautas. Tarp pasirašiusių tą laišką yra kongresmanai E. Celler, J. M. Coffee, Marcantonio ir kiti.

Washington. — Kongresmanai atmetė fašistuojančio Rankino reikalavimą panaikint Kainų Administraciją.

MASKVOS SPAUDA RAŠO, KAD AMERIKA IR ANGLIJA SIEKIA VIEŠPATAUT PASAULIUI

Maskva. — Čionaitinis žurnalas Naujieji Laikai rašo, kad Amerika ir Anglija stengiasi paversti Jungtines Tautas savo įrankiu prieš Sovietų Sąjungą ir viešpatauti ištisam pasauliui. Naujieji Laikai redakciniame straipsnyje sako, toks Anglijos - Amerikos blokas yra "atkreiptas ir prieš Rytų Europos tautas ir prieš daugumenę žmonių, gyvenančių kolonijose ir neturinčiuose nepriklausomybės įvairiuose kraštuose."

Anglijos valdžia planuoja dalinai pervest plieno ir geležies pramonę į valstybės rankas.

Atidėtas Balsavimas dėlei Irano, iki Žinovų Komitetas Patikrins Jungtinių Tautų Čarterio Nuostatus

Jungt. Tautų Generalis Sekretorius Lie Nurodė, Kaip Saug. Taryba Neteisėtai Palaiko Skundą prieš Sovietus

New York. — Generalis Jungtinių Tautų sekretorius Trygve Lie balandžio 16 d. įteikė Saugumo Tarybai pareiškimą, kad, jo supratimu, Irano skundas prieš Sovietus neteisėtai laikomas tarybos dienotvarkėje po to, kai Iranas susitarė su Sovietų Sąjunga ir pats atšaukė tą skundą. Diena pirmiau dauguma tarybos narių, vadovaujant Amerikos delegatui Stettiniui, kalbėjo prieš Sovietų ir Irano reikalavimus, sakančius tuojau išbraukti tą skundą.

Jie buvo pasiryžę ant rytojaus, bal. 16 d., formaliai nubalsuot laikyt Irano-Sovietų klausimą iki gegužės 6 d., kaip kad Saugumo Taryba buvo pirmiau nusprendus. Bet generalio sekretoriaus Lie'o pareiškimas pagadino šį Amerikos ir Anglijos atstovų planą. Klausimas todėl buvo pavestas teisių Žinovų Komitetui išnagrinėti ir atidėtas iki ketvirtadienio, balandžio 18 d. Žinovų Komitetas tikrins, ar tolesnis Irano skundo palaikymas tarybos programoj sutinka su Jungt. Tautų Čarterio teisėmis.

Net po nutarimo perduoti teisių dalykų Žinovų Komitetui, Amerikos delegatas Stettinius, Holandijos atstovas ir Chinijos delegatas dar argumentavo už balsavimą, nelaukiant Žinovų Komiteto pranešimo. Bet turėjo, galų gale, sutikt palaukti iki ketvirtadienio.

Generalio Sekretoriaus Pareiškimas

Generalis sekretorius Trygve Lie savo laiške Saugumo Tarybai bal. **16 d.,** tarp kitko, sakė:

"Vakar Saugumo Taryba svarstė, ar galima palaikyti dienotvarkėje klausimą, kuomet viena ir kita pusė (Sovietai ir Iranas) prašė ištraukt jį iš Saugumo Tarybos dienotvarkės.

"Reikia pažymėti, kad Saugumo Taryba gali būti supažindinta su ginču arba padėčia vienu iš šių trijų būdų: (1) pagal (Jungt. Tautų Čarterio) 35-tą sky-

(Tąsa 5-me pusl.)

Gromyko Sakė, Stettinius Pats Sau Prieštarauja Ginče Dėlei Irano

New York. — Sovietų delegatas Andrius Gromyko bal. 16 d. pareiškė, jog Amerikos atstovas Ed. Stettinius Saugumo Taryboje nesilaiko logikos. Gromyko sakė:

"Negalima norėti greito, ramaus ir taikaus skirtumų sutaikymo tarp Sovietų Sąjungos ir Irano, o tuo pačiu laiku reikalauti palaikyt šį vadinamą klausimą Saugumo Tarybos dienotvarkėje. Tai todėl, jog dabar žinoma, kad Sovietų ir Irano valdžios susitaikė visais ginčytais klausimais.

"Jungtinių Valstijų delegatas p. Stettinius užėmė visai nelogišką poziciją.

"Kuomet Sovietų valdžia pirmiau prašė ištraukt vadinamąjį Irano klausimą iš Saugumo Tarybos programos, tai Jungtinių Valstijų atstovas argumentavo, kad negalima patenkinti to prašymo, kadangi Irano valdžia su tuom nesutinkanti. Buvo tvirtinama, kad tai yra didžiausia kliūtis, kuri neleidžia patenkinti sovietinio prašymo. Tokį argumentą kartotinai statė p. Byrnes (Amerikos valstybės sekretorius), kaip kad patvirtina mūsų susirinkimų rekordai. Dabar, tačiaus, padėtis visai pasikeitė. Ne tik Sovietų valdžia, bet pati Irano valdžia prašė ištraukti šį klausimą iš dienotvarkės.

"Taigi aš pareiškiu, jog vienintėlė logiška išvada yra, kad tas klausimas neturėtų būti laikomas dienotvarkėje, nes jau nėra šio klausimo. Aš vadinu dalykus tikraisiais jų vardais."

TRUMANAS RAGINA AMERIKIEČIUS MAŽIAU VALGYTI

Washington, bal. 17. — Prezidentas Trumanas tvirtino, kad amerikiečiai perdaug valgo. Jis siūlė porą dienų per savaitę prastai valgyti, kaip vidutinis europietis. Prezidentas sakė, jog turime susiveržti pilvus, kad Amerika galėtų daugiau maisto pasiųsti badaujantiems užsienyje.

BYRNES KARŠTAI RAGINA DUOT ANGLIJAI DIDŽIULĘ PASKOLĄ

Washington. — Amerikos valstybės sekretorius James Byrnes uoliai ragino senatą užgirt $3,750,000,000 paskolos Anglijai. Jis tvirtino, kad paskola Anglijai būsiąs "naudingiausias" dalykas Amerikos prekybai.

Naujas Saugumo Tarybos Pirmininkas Egiptėnas

New York.— Chinijos delegatas dr. Quo Tai-chi bal. 16 d. užbaigė mėnesį savo pareigų, kaip Saugumo Tarybos pirmininkas. Nauju pirmininku tapo Egipto atstovas dr. Hafez Afifi Pasha. Taryboje pirmininkaujama po mėnesį paeiliui.

TĘSIAMAS PALESTINOS STREIKAS PRIEŠ ANGLUS

Jeruzalė — 50,000 žydų ir arabų geležinkeliečių, paštininkų ir kitų valdinių darbininkų bei tarnautojų tęsia streiką, reikalaudami, kad anglų valdžia pridėtų jiem algos. Kartu streikuoja tūkstančiai žydų tautininkų, protestuodami, kad Anglija neleidžia benamiams Europos žydams atvykti į Palestiną apsigyventi.

Anglų valdžia jau žada leist laivui su 1,200 žydų plaukti iš Italijos į Palestiną.

ANGLIJA DARO PREKYBOS SUTARTĮ SU ARGENTINA

Buenos Aires, Argentina. —Anglija pripažino fašistinį diktatorių pulk. Peroną teisėtai išrinktu Argentinos prezidentu. Anglų pasiuntiniai dabar veda derybas su Perono valdžia dėlei prekybos sutarties, kuri per metus siektų šimtus milionų dolerių apyvartos. Anglai yra įdėję 700 milionų dolerių vien į Argentinos geležinkelius ir įvesdinę dar šimtus milionų į įvairias kitas pramones tame krašte.

ĮSTATYMAS "PRIEŠ PETRILLO"

Washington. — Prezidentas Trumanas pasirašė kongreso nutarimą "prieš Petrillo," muzikų unijos pirmininką. Tai jau įstatymas, kuris uždraudžia unijai reikalaut, kad radijo kompanijos samdytų daugiau muzikų, negu reikia, ir užgina mokėti unijai tam tikrą mokestį už naudojamus muzikos rekordus. Bausmė už įstatymo peržengimą yra iki vienų metų kalėjimo ir $1,000 piniginės baudos.

Italijoj suimtas nacių šnipas, kuris nudavė esąs jankių oficierium.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.
Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911
427 LORIMER ST., BROOKLYN 6, NEW YORK
Tel. STagg 2-3878

President ..... Jos. Weiss
Secretary Treasurer ..... D. M. Sholl
Editor ..... Roy Mizara

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$6.50
United States, six months	$3.50
Brooklyn, N. Y., per year	$7.00
Brooklyn, N. Y., six months	$3.75
Canada and Brazil, per year	$7.00
Canada and Brazil, six months	$3.75
Foreign countries, per year	$8.00
Foreign countries, six months	$4.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Tai Ne Roosevelto Politika

Kada mirė prezidentas Rooseveltas, tai Mr. Trumanas, užimdamas prezidento vietą, pareiškė, kad jis eis Roosevelto keliu, kad laikysis tos politikos.

Rooseveltas sakė 6 d. sausio, 1945 metais: "Kongresas privalo suteikti visiems darbus, galimybę kiekvienam turėti tinkamą gyvenimą, tai yra būtina mūsų tautos sąlyga."

Jis sausio 3 d., 1943 m. sakė, kad "progresas neturi stovėti ant vietos. Mūsų tikslas yra tobulinti ir gerinti sulyg reikalo ir nuolatos maršuoti pirmyn."

Jis apie užsienio politiką sakė: "Mes turime auklėti supratimą žmoniškų santykių—galimybę įvairioms tautoms gyventi taikoj vienam pasauly."

Praėjo biskį daugiau, kai metai, kai prezidentas Roosevelt mirė. Ir nieko neliko iš jo politikos! Jo sudarytas sekretorių (ministerių) sąstatas jau senai paleistas. Į jų vietą pastatyti pietų arba kitų valstijų anti-liaudiški ir anti-demokratiški žmonės.

Nedarbas auga. Jau milionai žmonių yra be darbo, o ateityj jų bus daugiau, ypatingai, jeigu ir toliau Mr. Byrnes blogins santykius su Tarybų Sąjunga. Gyvennamių nėra, buvę kareiviai su šeimomis vėl varomi į barakus gyventi.

Atominės jėgos atidengimas nėra taikomas plėtimui žmonių gerbūvio, lengvesniam darbui, pagerinimui liaudies gyvenimo, bet taikomas naikinimui civilizacijos, dešimčių milionų žmonių, gaminamos atominės bombos ir kraunamos į sandėlius.

Tarptautinėj politikoj mūsų šalies diplomatai ir vyriausybės žmonės neina Roosevelto keliu, bet seka Vandenbergus ir Churchillus. Mr. Trumanas sako grumojančias kalbas. Besiartinant Keturių Didžiųjų Konferencijai iš Washingtono Associated Press rašo:

"Žmonės, stovinti prie aukštų vyriausybės ratelių mano, kad Valstybės sekretorius Mr. Byrnes yra pasirengęs didesniam skilimui Britanijos ir Amerikos iš vienos pusės ir Tarybų Sąjungos iš kitos; jis pasirengęs geriau tam, kad nepasisektų būsimoji konferencija Paryžiuj, negu patenkinti Sovietų reikalavimus."

Visa tai parodo, kad Mr. Trumanas ir Mr. Byrnes'as neina Roosevelto keliu. Jie pasirinko kelią, kuriam priešingi piliečiai, kurie balsavo už prezidentą Roosevelt ir jo programą. Jie eina keliu, kuris kenkia pasaulio taikai ir yra žalingas Amerikos liaudžiai.

Badas, Karas ir Cholera

Chinijos reakcija su užsienio imperialistų pagalba veda karą prieš savo šalies žmones. Po ilgų metų karo šalis labai nuvarginta. Dešimtys milionų žmonių badauja. Badas ir maras plečiasi. Bet reakcija veda karą nepaisydama liaudies.

Prie kitų baisių nelaimių prisidėjo išsiplėtimas baisios ligos,—choleros. Cantono mieste, kur seniai viešpatauja generolas Chiang Kai-shekas, baisiai išsiplėtė cholera. Žmonės šimtais miršta kasdien.

Ta baisioji liga plečiasi ir į kitus plotus. Į Tokio, Japonijos sostinę, atplaukė du laivai iš Chinijos ir ant jų buvo 400 sergančių cholera. Tik balandžio 15 dieną mirė ant tų laivų 25 žmonės. Į Uragą ir Sasebo, Japonijos prieplaukas, atplaukė kiti laivai, taip pat su sergančiais cholera. Užkrėtė ir miesto gyventojus.

Mūsų šalies medicinos mokslas gyrėsi, kad yra pasiekęs aukšto laipsnio kovoje prieš cholerą. Bet kodėl nesuvaldo tos ligos, juk ten yra amerikiečių daktarai?

Po Pirmo pasaulinio karo baisioji liga ispaniška influenza pasaulyj užmušė apie 25,000,000 žmonių. Jeigu Chinijos reakcija ir angliškai kalbančių imperialistų klika nesusilaikys nuo agresijų pasaulyj, tai veikiausiai ir po šio karo išsiplės baisios ligos. Agresijų politika ardo ramybę, didina vargą, o kartu ir platina ligas.

Ką Amerika Pasakytų?

Kas tai paskleidė pasakas, kad Tarybų Sąjunga fortifikuoja Kurilų salas, įrengia didžiules kanuoles ant pietinių salų, nukreiptas į Japonijos pusę.

Mr. Lindsay Parrott rašo, kad tuojau keli Amerikos karo lėktuvai su korespondentais, oficieriais, parašiutistais išskrido ton linkmėn ir žemai skrisdami skrajojo ištisas valandas pasiekdami 60 mylių Tarybų Sąjungos teritoriją.

Jie nerado jokių karinių prisirengimų, tik matė šovinių išmuštas duobes nuo tada, kada Raudonoji Armija ir Raudonasis Laivynas mušė ten japonus.

Salos priklauso Tarybų Sąjungai. Ką pasakytų Amerikos "demokratai," jeigu taip pasielgtų Tarybų Sąjunga kur nors apžvelgdama mūsų teritorijos plotus?

Nariai International Association of Machinists grįžta darban Stamford, Conn., po 150 dienų streiko, kuris baigėsi jų laimėjimu po 12 ir pusę centų daugiau mokesties už valandą ir gavus kitus pagerinimus.

Laisvės Jubiliejus

Laikraštis tai kaleidoskopas, kur mirguliuoja gyvenimo vaizdai; jame atspindi tos dienos, tos valandos visokeriopa gyvenimo veikla, visokia permaina, visoks progresas.

Tikrasis laikraštis teikia žinias tokias, kokios realiai esti patirtos specialistų ir p e r d u odamos naudojimui plačiam pasauliui.

Laikraštis tarnauja visuomenei, visokių įsitikinimų - luomų, ir pakraipų žmonėms.

Tikrame laikraštyje kiekvienas skaitytojas atranda savo pažiūrom atatinkamos ir neatatinkamos medžiagos — tad ir pasirenka, kas kam patinka ir reikalinga.

Kuomet laikraščio leidėjai jį leidžia, turėdami omenyje tam tikrą planą, tad pamatinė spalva kiekvieno laikraščio ir nudažyta tuo planu-tąja varsa; pavyzdžiui: politinia - darbininkiška, grynai buržujiška, religiška ir tt. Paprastai prenumeratoriai tą tendenciją žino ir todėl pasirenka tokį arba kitokį, pagal skonį, reikalą arba naudą.

Geras laikraštis stengiasi aptarnauti jaunimą, augusį ir subrendusį, moterį ir vyriškį naudingomis praktiškomis ir mokslinėmis žiniomis. Tokio laikraščio nuolatinis skaitytojas blaivai žiūri į gyvenimą ir išmoksta suprasti gyvenimo prasmę, ne vien savo apylinkėje, bet ir savo šalies ir viso pasaulio, ir moka apvertinti pagal žinių linkmę, diena iš dienos, ko galima tikėtis rytoj, už metų, ir tt.

Įdomu paskaityti pluoštą senų laikraščių ir persitikrinti jų pranašystėmis, išsirituliavimą juose tilpusių žinių; tai tikroji gyvenimo istorija, kurios jokiose knygose nebus taip aiškiai įrašyta. Todėl taip branginami seni, kuo seniausi laikraščiai (istorikų ir kitų žmonių, kuriems rūpi tikriausiai žinias surinkti).

Ar Laisvė išpildė tuos ir kitus gero laikraščio dėsnius? Gali geriausiai atsakyti tie skaitytojai, nesufanatizuoti žmonės, kurie bėgyj 35 metų ją skaito.

Žinoma, kad ji pergyveno silpną kūdikystės laipsnį—kovas su priešingomis pažiūromis partyvių žmonių; pergyventa ir tasai laikas, kuomet ir nemaloniais žodeliais bandyta priešas nustelbti, iš arenos pravaryti. Šiandien jau to nėra, — jau išlaikoma laikraštinė etika. Laikraštis švarus, gerai apdirbamas, nuolatos jo turinys gerinamas.

Daug Laisvė patarnavo pastaraisiais karo metais, visas spėkas sutelkdama Lietuvos pagalbai. Amerikos lietuvai neužmirš tokio pasišventimo tam darbui,—nevien teikė ir organizavo pagalbą Lietuvai, bet nešė į mūsų gričias tikras žinias iš Lietuvos, iš viso karo naikinamojo pasaulio, supažindino mus su mūsų Lietuvoje rašytojais, poetais, mokslo, meno, kultūros vėliausiais veikalais. Suramino ne vienos šeimos širdį, kada apibudino tas vietas, iš kur jie kilę — kur jų tėvai, broliai likę.

Už tą visą nuo savęs ir gal nuo visų inteligentiškų skaitytojų palinkėsių visiems, veikusiems prie suteikimo mums to viso labo, sulaukti tos dienos, kada vieningai veiks visi lietuviai Sovietų Respublikoj.

Laisvei linkiu kuoveikiausiai įsisteigti naują buveinę ir, sulaukus pusšimčio metų mus tenai pavaišinti.

Dr. J. T. Baltrušaitienė.

CHICAGOS ŽINIOS

Rūpinasi Pagalba Lietuvos Žmonėms.

Balandžio 2 d. vėl išsiuntėm į New Yorką daug gerų drabužių ir čeverykų. Ir štai ir vėl eilė gerų ir širdingų žmonių atgabeno daug gerų, švarių drabužių ir čeverykų. Drg. P. Baltutis atvežė virš 200 svarų gerų, švarių drabužių ir čeverykų. Tie drabužiai suaukauti draugų P. Baltučio, J. Sabaliausko ir J. Janulaičio. Ačiu jums, draugai, už tokią gražią ir didelę auką.

Daug gerų drabužių aukavo A. Sloger, F. Mozer, J. Kuosaitis ir V. Stankus. Pastaroji yra nuoširdi draugė ir Lietuvos žmonių rėmėja; ji pereitą savaitę aukavo daug drabužių ir dabar vėl daugiau paaukavo.

Drg. J. K. Stalioraitis atgabeno daug gerų drabužių nuo A. šileikos, O. Garšinskienės brolio. Stasiukėlis vėl atvežė nuo drg. Ramono 40 porų sutaisytų čeverykų.

Aš varde LPTK tariu ačiu visiems.

Sekanti draugai ir draugės dirbo stotyje: J. Rogers, J. Juodaitis, K. Rimkienė, A. Kukoraitienė, Budrienė, M. Ramonienė, O. Survilienė ir M. Norušienė.

Draugai J. Rogers ir M. Norušienė davė po $1, nupirkti pietus dirbantiem stotyje. Drg. Budrienė prirengė pietus, o drg. O. Garšinskienė išvirė kavos. Drg. J. Rogers užfundino alaus. Taigi turėjome gerus pietus.

Bet, gerbiamieji skaitytojai, nepamanykite, kad mes susirinkę į stotį tik pabaliavojame ir viskas. Tai būtų klaidingas manymas. Mes daug darbo atliekam; vieni sutaisom, kiti į baksus sudedam ir tt.

Varde LPTK, tariu visiems dirbusiems stotyje širdingą ačiu. Mes (komitetas) raginame vėl jus geros valios lietuvius, kurie atjaučiate savo brolius ir sesutes Lietuvoje, atgabenti atliekamas drapanas į stotį, o mes pasiųsime į Lietuvą. Dabar eina vajus už sukėlimą $50,000 dėl įsteigimo Medikalio Instituto Vilniuje. Būtinai turime sukelti tą sumą pinigų. Taigi, visi ir visos stokime į darbą ir nebus sunku išpildyti tą paskelbtą sumą.

Varde LPTK,
J. Juodaitis.

THESE ARE THE TIMES

By Matt Sholomskas

ON THE EVE of the Chicago primaries last week "Naujienos" called upon its readers to oppose the nomination of Congressman Adolph Sabath. In an editorial "Naujienos" explained its opposition to Sabath was based on the Congressman's appearance at the WIN THE PEACE Conference in Washington.

But in spite of the "tens of thousands" of Lithuanians that "Naujienos" pretends to speak for, Congressman Sabath won the primary by a 4 to 1 margin. To our way of looking, the outcome wasn't even close. Either the "tens of thousands" that the Grigaitis' sheet pretends to speak for did not listen to their "bossu" or else Grigaitis is talking through his hat when he claims to speak for "tens of trousands" of American Lithuanians. We believe that he is talking through his hat.

—o—

Meanwhile the other part of the pro-fascist two-headed monstrosity, the "Draugas," played another tune. It was "saving" American democracy from the "menace" of labor and the trade unions.

Said "Draugas":

"We would not be wrong, if we were to say that American labor unions have become a menace to democracy and freedom . . . It is not important whether or not strikes are won or loss . . ."

—o—

"Draugas" too is talking through its hat.

It has as much regard for democracy as did Hitler. And it is going about "saving" democracy as did Hitler in "saving" the world from "bolshevism."

—o—

In a previous column we had announced that P. Grigaitis, editor of "Naujienos," and Leonard Shimutis, editor of "Draugas" had scurried to Washington. Now we know what they were doing there, according to their own newspaper accounts of the Washington "visit," which appeared simultaneously in "Naujienos" and "Draugas" April 13.

Together with anti-Roosevelt and anti-dem. groups among the Ukrainians, Serbs, Hungarians, Poles and other nationality groups, Grigaitis and Shimutis were mid-wives at the birth of a "new" organization.

The ugly - duckling which hatched out at the Washington conference came from an egg laid in Pittsburgh last February. The barnyard festival held in the William Penn Hotel, incidentally, saw birds of peculiar feather in attendance. Among those present was the buzzard Luke Myshuka, a bird who once had flown to Hitler's roost.

—o—

This bird Myshuha once spoke as Goebbels guest over the Berlin radio. About eight months prior to Pearl Harbor Myshuha had printed in his newspaper "Svoboda" detailed instructions for making bombs and explosives suitable for sabotage purposes. During the war his newspaper carried on anti-democratic propaganda. He was also known to have been contact man for Nazi agents coming to this country. He was present in Pittsburgh when the fascist buzzards of all stripe were building a new "nest."

—o—

Among the strange fowl attending the Washington hatching was B. M. Pekich, who had been condemned by the Office of War Information for disseminating Nazi propaganda. Also present was Charles Rozmarek, president of the Polish American Cangress, who told reporters:

—o—

"I have ordered all Polish groups to erect a Chinese wall against representatives of the present puppet Polish government."

—o—

These are thumb-nail sketches of but a few of the birds Grigaitis and Shimutis and other Lithuanian pro-fascists are nesting with.

—o—

It is quite plain that "Naujienos" and "Draugas" care little for the democracy they say they are defending. This is quite apparent when "Naujienos" reprints naked nazi propaganda. Nor is it any less true when "Draugas" follows Hitler's line in attacking labor. But it is even more so when the leaders of the American Lithuanian Council, Grigaitis, Shimutis et al, consort with such as a former Geobbels radio guest, and a man condemned by the OWI.

—o—

Verily, it has been said: "Birds of a feather flock together."

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

Louis Richmond'ui ir Jonui Senkui, Worcesteryje, Mass. — Tamstos klausiate, "kokią galią Tarybų Sąjungoje turi Stalinas"? Tokią, kaip ir visų kraštų ministeriai pirmininkai. Vyriausis Taryboj Sąjungoj (arba Rusijoj, kaip jūs rašote) organas yra Aukščiausis SSRS Sovietas arba parlamentas, kuris išrenka vyriausybę. Stalinas eina Tarybų Sąjungos ministerių tarybos pirmininko (arba premjero) pareigas. Visoki svarbesnieji Tarybų Sąjungoje patvarkymai išeina iš ministerių tarybos, kuri savo ruožtu yra atsakominga prieš visos šalies sovietą arba parlamentą ir, žinoma, prieš visą liaudį.

A. Staniui, Middleburg, N. Y. — Jūsų Money Orderis ($6.50 vertėje) už Laisvės prenumeratos atnaujinimą perduotas administracijai. Ačiu! Dėkojame už linkėjimus!

Šypsenos

Kančios dėl Meilės

Petras: — Kodėl tu taip sukūdai?

Jonas: — Įsimylėjau iki grabo.

Petras: — Tai apsivesk.

Jonas:— Bijau; persiskyrimas dabar labai brangiai lėšuoja.

J. Robziw.

Mokykloj

Mokytojas: — Kaip pažint ar žąsis sena, ar ne?

Mokinys: — Iš dantų.

Mokytojas: — Juk žąsis dantų neturi.

Mokinys: — Bet mes turime.

J. Robziw.

Kada New Yorke vedamuose UN posėdžiuose Saugumo Taryba rengiasi ir neprisirengia nutraukti su Ispanijos fašisto diktatoriaus Franco valdžia ryšius, Franco saliutuoja nuo balkono parada, apvaikščiojantį fašistų pergalę ant respublikos jėgų Madride.

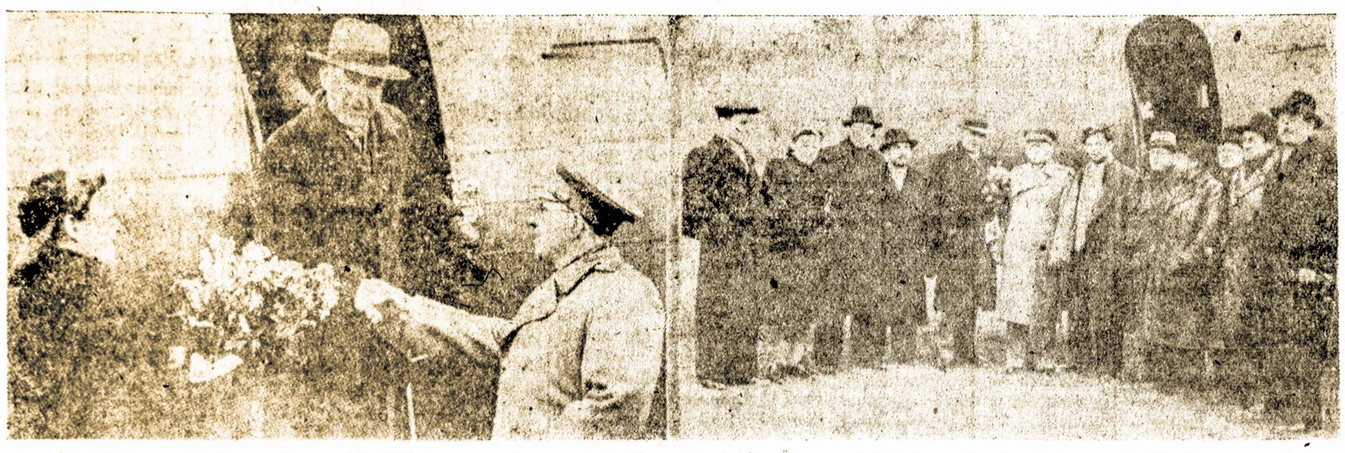

A. Bimba pasitinkamas Rotomskių Vilniaus aerodrome; dešinėje rašytojai ir visuomenininkai stovi prie lėktuvo, A. Bimba centre.

Ką Aš Mačiau Tarybų Lietuvoje

(Trumpi dieniniai užrašai)

Rašo **Antanas Bimba**

Lapkričio 15 (1945 m.):

Į Vilniaus aerodromą pribuvome jau gerokai po pietų. Ten mus gražiai pasitiko amerikiečiams pažįstami Tamara ir Povilas Rotomskiai, Niunka, Žiugžda, Šarmaitis, Tiesos redaktorius Zymanas, rašytojai Korsakas, Cvirka, Tilvytis ir kiti. Jie apgailestavo, kad permažai jų čia tepribuvę ir tiktai todėl, kad nežinoję, kada mūsų lėktuvas atskris. Iš vakaro buvus susiorganizavus didelė grupė ir laukusi, bet kai nesulaukė, išsiskirstė. Šiandien gi gavę pranešimą, kad pagaliau atlekiame iš Rygos, tiktai tada, kada mūsų lėktuvas jau buvo ant Panevėžio. Iš Panevėžio į Vilnių ima viso labo tiktai 20 minučių. O per 20 minučių, suprantama, nebesuspėjo pranešti daugeliui žmonių, kurie labai norėję ateiti pasitikti.

Jonas Šimkus išvažiavęs į Nurnbergą tėmyti nacių vadų teismą, todėl negalėjo dalyvauti pasitikime, bet paliko man sekamą laiškutį:

"Mielas drauge Bimba! Taip jau atsitiko, kad šiandien, lapkričio 14 d., turėjau išvažiuoti į Maskvą, o iš ten vyksiu į Nurnberbą, nacių procesą. Todėl negaliu jūsų sutikti, nors to labai troškau.

"Sveikinu jūs atvykimą į lietuvišką žemę ir linkiu maloniai jums praleisti dienas savo senojoje tėvynėje.

"Jūsų Jonas Šimkus."

Šiltai pasisveikinę, patraukėmė į mano apsigyvenimo vietą po num. 36 Čiurlionio gatvėje. Namas yra repatrijuoto lenko, tiktai vieno aukšto, tiktai dėl vienos šeimos. Randasi beveik pačiam gale gatvės. Antroje gatvės pusėje į kairę stovi Vilniaus Universiteto pastatas, bet be stogo ir langų. Karo metu čia buvęs vokiečių armijos rūbų sandėlis. Bėgdami niekšai namą padegė. Pasakoja, kas matė, kad, gaisrą pamatę, apylinkės žmonelės lindę ir bandę rūbus išsinešti. Nedaugeliui, tačiau, pavykę šį tą pasiimti.

Toje pačioje gatvės pusėje kiek po dešinei randasi kiti labai dideli Universiteto pastatai. Jie tęsiasi per visą bloką. Irgi buvę smarkiai apgriauti. Bet vienas galas jau atremontuotas ir ten įsteigta vokiečių karo belaisvių ligoninė.

Pavakaryje išėjau į miestą pasivaikščioti. Nuėjau iki paties centro. Ten eidamas girdėjau tiktai vieną jauną porą kalbantis lietuviškai. Šiaip beveik visi žmonės kalba lenkiškai. Bet grįždamas namo susitikau keturis uniformuotus vyrukus, kurių vienas garsiai kalbėjo į kitus: "Tasai rupužė miestukas pilnas piemenų..." Tuojau buvo aišku, jog tai lietuviški kareivėliai. Lietuvos aukštieji pareigūnai didžiuojasi, kad šiandien Vilniuje jau randasi apie 20,000 lietuvių. O prieš metus jų beveik visiškai nebuvę.

Vakare nuvažiavomę pamatyti rusišką filmą, apie artistus. Filma gana patiko.

Lapkričio 16:

Šiandien apsilankiau Užsienio Reikalų Komisarijato patalpose. Komisarijatas įsteigtas didžiuliame keturių aukštų mūriniam name. Namas buvęs labai apgriautas, bet jau pusėtinai atremontuotas. Raštinės kol kas randasi tiktai ant viršutinio aukšto. Kitur dar langų trūksta.

Povilas Rotomskis gavęs diplomatinį paaukštinimą. Jo rangas maždaug lyginasi armijos pulk. generolo rangui. Nešioja uniformą. Tai kreditas Lietuvai, kad josios užsienio reikalų komisaras taip aukštai pastatytas didžiosios Tarybų Sąjungos diplomatų štabe.

Kalbant apie komisarijato langus, Rotomskis aiškino, kaip skaudžiai jaučiama Lietuvoje stiklo stoka. Lietuvos stiklo fabriką vokiečiai beveik visiškai sugriovė. Tiesa, fabrikas dabar jau atsteigtas ir dirba, bet nespėja užtenkamai pagaminti. Daugybė pastatų laukia stiklo. Dabar per jų langus vėjai švaistosi.

Kas liečia mūsų išsiųsta Lietuvai paramą, tai sužinojau, kad keletas paskutinių siuntinių dar nėra atėję. Dėlei transportacijos sunkumų, jie kur nors tebeguli uostuose. Pavyzdžiui, gautas pranešimas, kad dar tik dabar ateina 70 dėžių tabako ir cigaretų iš Maskvos, kuriuos mes pasiuntėme karui tebeinant Raudonosios Armijos lietuviškajai divizijai. Lietuvos kariai, kurių daug randasi Vilniuje, jų labai laukia. Turės tam tikras iškilmes jų išdalinimui. Tikiuosi, jog ir man teks jose dalyvauti.

Tikimasi, kad mūsų Dešimtasis Siuntinys jau galės ateiti į artimiausį prie Lietuvos uostą ir jam nebus sunku greitai pasiekti Lietuvą. Tačiau Paleckis ir Rotomskis pabrėžę tąjį faktą, jog iš Russian War Relief Lietuvoje yra gauta, sąskaiton Lietuvai Pagalbos Teikimo Komiteto, gana daug rūbų, čeverykų ir maisto produktų—gerokai daugiau, negu mes esame išsiuntę! Pas juos yra rekordai, kiek kuriuo siuntiniu daiktų mes esame išsiuntę. Todėl išeina tas pats, kaip kad jeigu mūsų visi siuntiniai būtų buvę jau pasiekę Lietuvą ir išdalinti žmonėms.

Šiandien išsiunčiau Amerikon kablegramą apie mano pribuvimą į Vilnių. Sako, ima apie penkias dienas pasiekti Ameriką. To nežinojau.

Šiandien užklupo laikraščių reporteriai: Turėjau pasikalbėjimą su Tiesos reporteriu Pangoniu ir Komjaunimo Tiesos reporteriu jaunuoliu Sluckiu. Abudu jie sakė gavę iš amerikiečių dovanų. Sluckis mūsų dovanas gavęs dar būdamas Tarybų Sąjungos gilumoje, vaikų name. Abu labai dėkingi amerikiečiams.

Pribuvo ir Eltos reporteris Juozas Bulota, dar jaunas vyrukas. Andrius Bulota buvo jo dėdė, jį leido į mokyklą. Senelį Bulotą su žmona, kaip žinoma, pradžioje karo fašistai sušaudė. Juozas sako: Tai buvo lietuviškų judošių darbas. Jie dėdę įskundė vokiečiams. Vokiečiai nebūtų taip greitai nieko sužinoję be lietuviškų išdavikų pagalbos.

Interviu turėjau ir su Valstiečių Laikraščio reporteriu Domu Pumpučiu.

Visi jie klausinėjo apie Amerikos lietuvius, apie mano atvykimo tikslą, kokius įgijau pirmuosius įspūdžius ir tt. Per juos perdaviau Lietuvos žmonėms nuo Amerikos lietuvių sekamą sveikinimą ir pasižadėjimą jų atstatymo pastangas paremti.

"Vardu Lietuvai Pagalbos Teikimo Komiteto, atstovaujančio Amerikos Jungtinių Valstijų lietuvius, širdingiausiai sveikinu laisvos Tarybinės Lietuvos žmones.

"Broliai ir seserys! Neseniai jūs pergyvenote baisiausias karo audras. Vokiškasis grobikas pridarė jums neapsakomos medžiaginės ir dvasinės žalos. Kaip visuose kraštuose, kur jis siautėjo, taip Lietuvoje, jis paliko be galo daug skaudžiausių žaizdų. Dabar prieš jus stovi didysis nuniokoto krašto atstatymo darbas.

"Jungtinių Valstijų lietuviai trokšta padėt jums tose didžiulėse pastangose. Jie čia mane ir atsiuntė patirti, kaip geriausia ir daugiausia mes galėtumėme jums pagelbėti. Neužilgo įvyks Amerikos lietuvių suvažiavimas. Apart kitų reikalų, jis svarstys ir teikimą jums paramos.

"Užtikrinu jus, jog Amerikos lietuviai, nors jau seniai apleidę savo gimtinę šalį, nepamiršo ir nepamirš savo brolių ir seserų Lietuvoje. Mes žinome jūsų troškimus ir suprantame jūsų ryžtą. Mes tvirtai tikime, kad jūs prikelsite iš griuvėsių Lietuvą naujam, laisvam socialistiniam gyvenimui. Mes tikime, kad tasai gyvenimas—gyvenimas be išnaudotojų, vargo ir skurdo—netrukus suklestės visoje Lietuvoje.

Antanas Bimba."

Vakare atsilankėme su Rotomskiu pas Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininką Justą Paleckį. Buvome pavaišinti skaniais valgiais ir lietuvišku vynu. Daug ir ilgai kalbėjomėsi apie Amerikos lietuvius ir Lietuvos dabartines problemas.

Į mane Paleckis padarė labai gerą įspūdį. Tai labai draugiškas, be jokio pasiputimo žmogus, dar tik 46 m. amžiaus. Turi puikią žmoną, dvi gražias dukreles ir du sūnelių, vienas kurių tik kelių savaičių amžiaus. Supranta Lietuvos reikalus ir jais nuoširdžiai rūpinasi.

Paleckis daug pasakojo apie nacių siautėjimą Lietuvoje. Nurodė ir pabrėžė, kad naciai turėjo nemažai agentų lietuvių tarpe. Dažnai, girdi, budeliais buvo lietuviai. Pavyzdžiui, vienas, kuris 1940 m. buvo už politinius prasikaltimus 60 dienų kalėjime, vokiečiams atėjus prisiekė, kad jis savo ranka nudės 60 žydų. Jis tapo nacių budeliu ir nudėjo tiek žydu, bet paskui, nežinia dėlko, ir pats nusišovė! Kitas lietuvis prisipažino iš mašininės kanuolės vienu svkiu nušlaves 150 žmonių, nacių suimtų! Panašių atsitikimų, girdi, buvo daug.

Paleckis buvęs ir savo akimis matęs, kai buvo atkasti milžiniški Panerių kapai. Tasai baisus vaizdas nebeišdilsiąs iš jo atminties.

Pasakojo apie kovą su fašistiniais banditais, kurių dar yra vietomis užsilikusių ir slapstosi miškuose, užpuldinėja ir žudo nekaltus žmones. Kalbėjo apie baisų sunaikinimą, kurį vokiečiai paliko Lietuvoje. Prisiminė savo pirmąsias dienas Vilniuje, kuomet dar Lietuvoje tebėjo mūšiai. Su Gedvila turėję gulėti ant grindų, o laukė aidėję vokiečių lėktuvų numestų bombų sprogimai. Mat, naciai, išmušti iš Vilniaus, keliais atvejais Vilnių smarkiai bombardavo iš oro. Tada daugiausia Vilniaus pastatų ir buvę sugriauta. (Daugiau bus.)

Pittston, Pa.

Reikale LLD 12-tos Apskrities Konferencijos.

Gegužės 19 d. įvyks LLD 12-tos Apskrities metinė konferencija, A. Stravinsko svetainėje, 42 Ferry St., Plymouth, Pa.

Po konferencijos bus vakarienė. Plymoutho moterys veikėjos sako, kad jos priruoš gerą vakarienę, nežiūrint, kad dabartiniu laiku maisto dalykų trūksta.

Konferencija prasidės 1 val. po pietų. Visos kuopos prašomos prisiųsti atstovus į konferenciją. Sekr. *M. Kalauskas.*

Binghamton, N. Y.

Ar Kils Mūsų Uždarbiai?

Amerikos darbininkų sąjudis ir kovos už didesnius uždarbius jau atvejų atvejais priminė ir mums, Endicott-Johnson batų dirbėjams, kad reikia reikalauti uždarbių pakėlimo.

Odų išdirbėjai ir robo darbininkai toje pat kompanijoje yra susiorganizavę į uniją ir jie organizuotai pareikalavo uždarbių pakėlimo. Po ilgų derybų prieita prie susitarimo. Jiems pakeliama po 15 centų į valandą. Gi didelei daliai darbininkų, kurie dar nėra susiorganizavę į uniją—ateitis neaiški. Kiti mano, kad kompanija kels uždarbius ir jiems. O jei ne — jie ketina sukelti didelį bruzdėjimą, — reikalauti.

Kels kompanija mums uždarbius gera valia ar nekels, mes neturime pamiršti vieno dalyko: greičiau organizuotis, rašytis į uniją. Tik per uniją galime paduoti kompanijai reikalavimus, su kuriais ji turi skaitytis. Jei šiuo metu kompanija kels uždarbius ir neorganizuotiems darbininkams, tai žinokime, jog kreditas už tai priklauso unijai.

E.-J. Darbininkas.

"Socialistiškas," sušuko senatorius Robert A. Taft, republikonas iš Ohio, pabėgdamas iš posėdžio, kuriame buvo svarstomas Wagner-Murray-Dingell nacionalės sveikatos bilius. Bet bilius patinka darbininkams, CIO ir AFL ji remia. Jeigu jis būtų priimtas, biednuomenė taipgi gautų tinkamą sveikatos priežiūrą iš bendro visuomeniško fondo.

Sibiras Prieš ir Po Spalio Revoliucijos

Rašo **Livšicaitė.**

Dar ilgai prieš Spalio revoliuciją Rusijoje buvo žinoma, kad šalies rytuose esantis didžiulis Sibiro kraštas turi milžiniškų ir įvairiausių resursų pramonei išplėsti. Sibiras turi neišsemiamų išteklių miško, labai pigios ir aukštos vertės anglies, vandens energijos. Didžiuliai geležies rūdos klodai yra Krasnojarsko krašto Kuznecko Alatau rajone ir Rytų Sibiro, Angaro - Ilimsko rajone. Rytų Sibire yra susikoncentravusios didžiausios Rusijoje aukso smėlio ir rūdinio aukso atsargos, turtingi alavo, volframo, molibdeno, cinko, švino, nikelio ir vario klodai. Sibiras, ypatingai jo vakarinė dalis, pasižymi taip pat žemės ūkio bei gyvulininkystės produktais. Grūdinių kultūrų derlius visuomet buvo daug didesnis negu šio krašto pareikalavimas, ir grūdai buvo eksportuojami į kitus Rusijos rajonus bei į užsienį. Sibiras taip pat teikia didelius kiekius mėsos, vilnų, odos ir kitų gyvulininkystės produktų. Tas pramoninių ir žemės ūkio žaliavų derinimasis Sibire visuomet sudarė ypatingai geras sąlygas pramonei plėsti.

Tačiau vis dėlto Sibiras iki pat tarybų valdžios įkūrimo paliko dykuma, silpnai apgyvendintu ir labai atsilikusiu kraštu. Tik siaurojė žemės juostelėje, kuri ėjo išilgai Sibiro magistralės, plėtėsi žemės ūkis ir gyvulininkystė. Čia taip pat buvo nedidelės pramonės įmonės, kurių daugiuma vertėsi tik žemės ūkio produktų apdirbimu. Sunkioji pramonė Sibire buvo visai silpnai išvystyta. Anglių gamyba 1913 metais sudarė vos 1.3 milijonų tonų. Juodosios metalurgijos gamyba 20-tame amžiuje buvo visiškai sustabdyta, nes vietiniai geležies apdirbimo fabrikai buvo tiek atsilikę, kad po to, kai buvo nutiestas Sibiro geležinkelis, jie nepajėgė rungtyniauti su metalu, atvežamu iš Uralo ir net iš Pietų Rusijos.

Beveik tuojau po Spalio revoliucijos ir Tarybų valdžios įkūrimo Rusijoje, Tarybų vyriausybė iškėlė uždavinį — greit supramoninti kraštą ir išvystyti pramonę Rusijos rytuose. Stalininių penkmečių metu Sibiro pramonė augo greitu tempu. Sibiro industrializacijos pasiekimus vaizdžiai iliustruoja tas faktas, kad per 10 metų (1927 —1937 m. m.) Vakarų Sibiro bendroji gamyba išaugo 22 kartus.

Labai dideliais tempais vystėsi Sibire anglies pramonė. Jau 1937 metais Kuznecko baseinas davė 13.9% visos TSRS anglies gamybos.

Penkmečių metu Sibire buvo sukurta juodoji metalurgija. Naujai pastatytas Kuznecko Stalino vardo metalurgijos kombinatas, įrengtas pagal paskutinį technikos žodį, davė per metus 2 milijonus tonų ketaus ir tiek pat valcuotos geležies. Tai sudaro beveik pusę ketaus ir valcuotos geležies gamybos carinėje Rusijoje. Lygia greta su Kuznecko kombinatu buvo vėl paleista į darbą iki revoliucijos neveikusi Gurjevo metalurgijos gamykla ir pastatyta nauja gamykla Petrovsko - Užbaikalės mieste.

Pagaliau stalininių penkmečių metu Sibire smarkiai išaugo ir mašinų statyba. Ypatingai dideliais tempais augo kalnų pramonės įrengimų gamyba.

Tolesnis stambus Sibiro pramonės augimas vyko jau karo prieš Vokietiją metais. Šitame laikotarpyje Sibiro pramonė smarkiai sustiprėjo ryšium su tuo, kad daug stambių įmonių buvo perkelta iš karo veiksmų rajonų. Čia taipogi buvo pastatytos naujos įmonės. Karo metu (1941—1943 m. m.) svarbiausių Sibiro pramonės rajonų Novosibirsko ir Kemerovo sričių gamyba padidėjo 3½ karto. Karo pabaigoje savo pramonės apimtimi Sibiras buvo lygus prieškariniam Leningradui ir Leningrado sričiai.

Svarbiausią reikšmę karo metu įgijo Sibiro anglies gamyba. Po laikino Donbaso netekimo Kuznecko baseinas tapo didžiausia ir pagrindine TSRS kuro baze, aprūpinusia TSRS metalurgijos pramonę koksu. Kokso gamyba karo metu padidėjo maždaug 1½ karto.

Svarbūs žingsniai į priekį buvo padaryti ir Sibiro juodosios metalurgijos srityje. Kuznecko metalurgijos gamyklos pajėgumas smarkiai padidėjo, perkėlus čia kai kuriuos pietų gamyklų įrengimus. Plieno gamyba Kuznecko metalurgijos gamykloje 1943 metais, palyginti su 1942 metais, padidėjo 70 tūkstančių tonų, o 1944 metais — 144 tūkstančiais tonų.

Sibiro mašinų gamyklos padidino savo produkciją dešimtis kartų, ir dabar jos yra svarbiausia Sibiro pramonės šaka, duodanti daugiau kaip 50 nuoš. visos bendros produkcijos. Naujai ir dideliu mastu karo metais Sibire buvo sukurta elektrotechnikos pramonė. Bijsko mieste pastatytas didelis katilų fabrikas. Barnaule baigiama statyti kita milžiniška katilų gamykla. Auga ir žemės ūkio mašinų gamyba, chemijos pramonė, spalvotų metalų pramonė ir tt.

Karo prieš hitlerinę Vokietiją užbaigimas iškelia naujus uždavinius Sibiro pramonei ir liaudies ūkiui. Reikia plėsti sunkiąją pramonę. Bijsko mieste pastatytas digrindas ir kuriai Sibiras turi neišsemiamus žaliavos resursus. Lygia greta reikia taip pat išvystyti maisto ir lengvąją pramonę, kurios vystymas buvo karo sutrukdytas. Naujas TSRS liaudies ūkio išvystymo penkmečio planas turi tikslą išvystyti visų TSRS rajonų ūkį ir jis numato investuoti didelius kapitalus ir į Sibiro krašto liaudies ūkį ir pramonę.

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
SALĖS dėl Balių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir t.t. Puikus steičius su naujausiais įtaisymais.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prieinamos
949-959 Willoughby Ave.
Tel. STagg 2-8842

AKIMIRKA PEKINE—STEBĒTINA KNYGA

2-4-46 JONAS KAŠKAITIS 57

(Tasa)

Buvo susirėmimų Tuan'o raštinės sargų su žmonių delegatais. Tuan'o ir Anfu pirmūnai, matyt, pasimojo duot gerą pamoką jauniems agitatoriams.

Tuoj ant rytojaus buvo visokių mokyklų, darbininkų ir amatninkų delegatų susirinkimas, su baltomis vėliavomis, kur kalbėjo keli Kuomintang'o nariai profesoriai.

Iš ryto Aman'ytė išėjo mokyklon, ir netrukus ji telefonavo motinai, kad ir jų mokykla išeina demonstracijon. Mulan'a persergėjo, kad saugotųs, tai duktė užtikrino, kad pavojaus nėra, nes mokyklos direktorius sakė, kad demonstracijos vadai pasirūpino gauti apsaugą nuo garnizono komandieriaus.

Tačiau Lifu's apie vidūdienį dagirdo, kad demonstrantams Tuan'as ruošia pirtį,—bus blogai, — kiti matę ginkluotą sargybą apie valdžios kabinetą, kur demonstrantai ruošiasi paduot savo reikalavimus.

Lifu's sėdo rikšon, o Čen San'as dviratin ir nukūrė, kad suradus Aman'ytę ir išgelbėjus ją iš gresiamojo pavojaus. Ant vietos Lifu's dažinojo, kad demonstracija jau eina, ir jos priekinės eilės gali būti jau ir kabineto raštinėj. Lifu's pasimetė rikšą ir bėgte nubėgo. Jis prasimušė į kabineto raštinę, pro žmonių kamšatynę, ir staiga išgirdo šūvių braškėjimą. Studentai ėmė rėkt, grūstis į vartus, ir tuo tarpu iššoko iš užkampio ginkluota Tuan'o sargyba, su durklais, su kalavijomis, su peiliais. Jie užustojo vartus ir čaižė, kapojo studentus, kas tik bandė pabėgt... Tikra velniava. Lifu's matė, kaip krenta sukruvinti, sužaloti jaunikaičiai ir mergiotės, mindžiojami panikos perimtų bėgančiųjų. O čia "geležinis rimbas" tik švilpia, tik kapoja kaktas, nosis, alkūnes...

Lifu's sprudo pro vartus, ir jam geležinis retežis baisiai užgavo dešinės kojos riešą. Manė, kad jam koją nukirto, bet jis mygosi, spraudėsi, kniubo ir vėl kėlėsi, veržėsi...

Iš tų trejeto šimtų, ką buvo patalpoj, keturiasdešimt aštuoni ant vietos užmušti, arti dviejų šimtų sužalota...

Lifu's, prasimušęs už vartų, šlubuodamas stūmės, klivinkštavo ir vis dairės Aman'ytės. Baisus užmuštų ir suniokotų vaizdas draskė jam širdį. Persigandusi žiūrovų gauja aikčiojo, malė aplinkui. Rikšų vežikai rankiojo sužeistuosius ir krovė į vežimėlius. Baltos vėliavos, sukruvintos, supurvintos, sumindžiotos ant grindinio.

Lifu's tik dabar pamatė kraują ant kojos ir pajuto aštrų skausmą. Pasišaukė rikšą ir leidosi namo.

O tuo tarpu Čen San'as pribuvo muštynių vieton, bet Aman'ytės niekur nerado. Suskubo pranešt Mulan'ai, kas čia atsitiko. Kai jis įbėgo, visas nesavas, kambarin, tai Mulan'ai net dubuo iš rankų iškrito, jam nespėjus da nė žodžio ištarti.

Kada jis trumpai perstatė baisų dalyką, Sunia tuoj pašaukė rikšas, ir jie visi trys nudardėjo. Manė pamatysią kur Aman'ytę, grįžtančią namo. Bet ne... Skerdynių regykla atrodė, kaip apleistas karo laukas. Krautuvės uždarinėtos. Pažįstamas Sunia'i amerikietis profesorius bandė atrašt savo studentus:—Kad čia taip Amerikoj, tuoj išsiveržtų revoliucija.

Sunia'i ir Mulan'ai nebuvo kada kalbėt. Gatvėj išdraikyti gulėjo lavonai—gal kokia penkiolika mergaičių ir apie trisdešimt vaikinų... O štai prie tvorai du nauji mediniai karstai. Drebančia širdžia priėjo Mulan'a artyn: gležnutis Aman'ytės kūnelis gulėjo karste... Riktelėjo ir sukniubo motina paskersai karstą. Sunia palytėjo smulkutes dukters rankytes: jos tebebuvo šiltos; iš burnos prasimušta kraujo. Sunia pakėlė kūnelį ant rankų, sėdos žemėn su brangia gėlinga našta. Mulan'a vaitojo:—O, mano dukryte, mano dukryte!...

Profesorius, priėjęs, atvėrė mergaitei akis, pridėjo ausį prie širdies ir nukratė galva. Mokyklos direktorius bandė motiną numaldyt, bet toji negirdėjo...

Sunia pasišaukė rikšą. Čen San'as su direktorium įkėlė mergaitės kūną, paskui motiną, ir namo.

Močou'a, Huan'a ir Linksmoji Giesmė atskubėjo pas Mulan'ą ir pasakė, kad Lifu's lovoj, buvo ir gydytojas.

Šitas šiurpus įvykis supurtė visą šalį, ir už trisdešimt trijų dienų Tuan'o Anfu valdžia žlugo. Balandžio 20 d. Tuan'as atsisakė nuo vietos, o Anfu suktieji vijurkai politikieriai pasislėpė japonų koncesijoj Tiencin'e. Ir tos piktosios žiurkės paskiau ir vėl išlindo iš savo japoniškų urvų: 1937—1938 m. jie kartu su japonų kariuomene įsiveržė Pekinan.

O Aman'ytė buvo tik viena tų nekaltų aukų, nuskintų šalies kovoje dėl linksmesnio rytojaus. Ir revoliucijoj, kuri įsižiebė už trijų mėnesių, daugybė, daugybė jaunų patriotų sužiniai paguldė savo karštas galvas, idant iš to galėtų atgimt ir atsigaut jų numylėta Chinija.

★

Po pirmojo dukters mirties smūgio, Mulan'a pasidarė liūdna ir tyli. Nekalbėjo, neverkė. Kūnelis tapo paguldytas prabočių šventykloj. Tos mokyklos mokinės ir delegatės iš kitų mokyklų pribuvo išreikšt savo užuojautą.

Tą naktį Sunia girdėjo savo žmoną tyliai raudant. Ant rytojaus ji nesikėlė iš lovos, karščiavo, gulėjo užsimerkusi.

Mirė jai motina Jao'ienė. Iškeliavo kur į kalnus jos vienišas tėvas Jao'as. Tai smūgiai. Bet netokie, kaip dabar. Šitas smūgis parmušė ją, sudavęs jai stačiai per širdį. Ji nejautė nė apmaudos prieš dukters užmušėjus. Jos mintys klaidžiojo po ilgą, margą jos vaikystės panoramą. Ir tik lyg iš netyčių ji pasigesdavo Aman'ytės ir imdavo ją šaukt...

Lifu's vis tebegulėjo patale, su savo koja. Vaikščiot, koja primint negalėjo. Tačiau jo Močou'a atbėgo sesutės aplankyt. Mulan'a ir dabar vis dar tebekalbėjo apie tolimus dalykus, atitrauktinai.

Močou'a jai pranešė, kad telegramos iš pietų reikalauja areštuot Tuan'ą ir patraukt tieson. Visi kabineto nariai atsistatydino ir prisiėmė kalčią ant savęs. Bet Mulan'a, regis, kaip ir nesidomėjo tais įvykiais. Atsikelt ji iš lengvo atsikėlė, apžiūrėjo mažąją, ir keistu šaltu rimtumu tėmijo namų apyvoką. Nebeverkė, neberaudojo. Jos gėla, jos liūdėsys siekė giliau už ašaras, ir ji atlaikė savo gailesį didvyriškai.

Keletą dienų po Aman'ytės laidotuvių Mulan'a nustebino Sunią, staiga jam tardama, kad ji nebenori daugiau gyvent Pekine. Ramybės ji nori. Karai visur, sumišimai. Ji nori sau tyliai, ramiai su Sunia ir su vaikais būt, gal kur pietuose, Hangčou'e, paprastoj bakužėj prie ežero....

Kaip tik Lifu's pradėjo vaikštinėt, jis atvyko Mulan'os aplankyt. Žaizda jam užgijo, bet giliau vis dar ko tai trūko, ir jis visą gyvenimą truputį šlubčiojo dešine koja.

Mulan'a jam padėkojo už atsilankymą. Lifu's pranešė, kad dar bent dvylika studentų mirė ligoninėse nuo žaizdų. Bet jis negali atsistebėt tūlų žmonių nuotaika dėl tų žūdynių. Jis parodė vieną "džentelmėnų" žurnalą: tie "džentelmėnai" kaltina studentų vadus, o ne valdžią... Girdi, profesoriai ir vadai neturėjo tiesos rizikuot studentų gyvybe. Jie atsakomingi už jų mirtis, jei jie žinojo valdžios nusistatymą ir galimą veiksmą. Ir, girdi, tūli demonstracijos vadai komunistai. Valdžios žmonės ne žmogžūdžiai,—jie tik klaidą padarę... Argi tai nesuktai pasakyta? Juk tikrenybėj vadus užtikrino garnizono komandierius, kad pavojaus nebus, o išėjo... baisiai! Valdžia pagavo studentus į bučių, į sląstus, ir užmušė jų tiek! Ir dabar tie besarmačiai "džentelmėnai," tie juodašimčiai drįsta taip diplomatiškai užglostyt!... Lifu's net paraudo iš pykčio ir iš apmaudos.

Ir iš tikro. Aną dieną, devynių valdiškų universitetų prezidentai laikė sueigą, kad išnešus pareiškimą apie tas skerdynes. Ir ką jūs manot? Iš devynių prezidentų keturi nenorėjo kaltinti valdžios tuo prasižengimu...

(Daugiau bus)

Lowell, Mass.

Lietuvių Piliečių Socialis Kliubas Perka Nuosavą Namą

Pereitą sekmadienį, balandžio 7 d., Liet. Pil. Kliubas turėjo labai gerą mėnesinį susirinkimą. Susirinkimas buvo skaitlingas nariais, kurie labai domėjosi komiteto raportais, kuriuose skambėjo pabrėžimai, jog namo pirkimo darbas eina sekmingai ir jau šį mėnesį kliubas įsigys nuosavą namą, po num. **16 Tyler St.**

Tai bus Lowellio pažangiųjų lietuvių nuosava - pastovi buveinė. Tiesa, reikės daug darbo pridėti ir nemažai pinigų sukelti, bet už tai turėsime savo namą ir jį įrengsime taip, kaip kliubo nariams patiks ir kaip būtų patiems maloniau užeiti ir svarstyti judėjimo reikalus.

Beje, šiame susirinkime jau sukelta reikalinga suma pinigų dėl namo įsigijimo. Dabar tik belieka paskutiniai žingsniai suvesti ir persikelti iš senosios vietos į naująją, kuri randasi tik už kampo.

Reikia pasakyti, kad kliubo nariai šiuo laiku labai pagyvėjo. Jau kelintas susirinkimas įvyksta skaitlingas narių atsilankymu. Juose dalyvauja ir šiaip žmonės — ne nariai. Jų tikslas man nežinomas. Bet manoma, kad tokie žmonės, pasiteiravę ir persitikrinę kliubo svarbia role, ir jie prisidės prie tų svarbiųjų darbų bei uždučių, kurias turi ir atlieka Lietuvių Piliečių Kliubas. Nekuriems žmonėms ima daugiau laiko, pakol jie persitikrina dalykuose!

Kiti gi viską pergyvena pergreitai, kad jie net nesuspėja dalykuose persitikrinti ir tokiems išrodo, jog viskas jau pergyventa ir jiems visada "jau viskas pervėlu." O tas reiškia, kad ir jie gyvena jau pervėlai. Tokiems reikėjo mažiausia kokiu šimtmečiu pirmiau gyventi šioje ašarų pakalnėje, kuomet žmonės dar ne tiek mokėjo organizuotai gyventi ir organizuotai veikti. Tuomet tokie kliubai būtų jų "nebaderiavę."

Na, ką padarysi! Ne visi paspėja su gyvenimu bėgti. Todėl tokiems išrodo, kad ir saulė pervėlai teka ir pervėlai leidžiasi.

Susirinkime ne vien tik namo pirkimo klausimas buvo rišamas. Buvo ir kitokie svarbūs reikalai atlikti. Būtent, iškeltas protestas prieš vietinius pro-fašistinius lietuviškus elementus, kurie, varde visų Lowell'io lietuvių, reikalauja, kad smetoninis fašizmas būtų sugrąžintas, Lietuvoje. To protesto pareiškimas vėliau tilps Laisvėje ir kituose laikraščiuose. Taipgi išrinktas vienas delegatas į šaukiamą Lietuvai Pagalbos Teikimo Komiteto skyrių suvažiavimą Bostone. Tai vis buvo svarbūs visuomeniško pobūdžio dalykai.

Tą pačią dieną įvyko ir kitas svarbus susirinkimas. Tai buvo LDS 110-tos kuopos susirinkimas .

Čia buvo rimtai svarstomi Susivienijimo reikalai, ypatingai, kuomet prieita prie klausimų LDS 7-to Seimo, kuris įvyks birželio 10, 11, 12 ir 13 dienomis, Boston, Mass.

Į seimą išrinkti du delegatai nuo mūsų kuopos: J. Daugirda ir J. M. Karsonas.

Taipgi išrinktas draugas J. Palubinskas delegatu į Lietuvai Pagalbos Teikimo skyrių konferenciją Bostone.

Tokiu būdu iš mūsų kolonijos bus du delegatai pasiųsti į tą svarbią konferenciją.

Nutarta eiti pas biznierius parinkti skelbimų LDS Seimo programoje, kuri bus labai plačiai platinama. Tai bus knygutės formoje programa. Ji bus įdomi ir plačiai pasiskleis: piknike, koncerte, bankiete, ekskursijoje ir kitur. Garsinimus apsiėmė parinkti J. M. Karsonas.

Draugė May Chuladutė vėl surinko puikių drapanų Lietuvos žmonėms. Pasirodo, kad yra visokių progų gauti drabužių, Tik reikia mokėti tas progas sunaudoti. Čia ta jauna draugė gali būti pavyzdžiu visiems. May jau antru kartu puikiai pasidarbavo ir surinko daug ir dar naujų drapanų. Na, ne visi galėtų naujų gauti, bet padėvėtų drapanų, tai galima būtų daug daugiau surinkti, jeigu taip visi pasirūpintų, kaip draugė May. Tiesa, mes dabar labai užimti su namo įsigijimo reikalais. Bet greit darbą baigsime ir vėl rinksime drapanas ir kitką.

J. M. Karsonas.

Skaitytojų Balsai

Apie Taupinimą Vietos Laisvėj

Laisvėj No. 74-tame, Laisvės redakcija atsako bendradarbiams, kad daug raštų susikaupė ir turime jūsų raštus trumpint, kitus, menkesnės vertės visai nedėt laikraštin. Neužilgo, tikimės, padėtis "normalizuosis" ir vėl viskas bus O. K.

Neatsižvelgiant, ar jau pas jumis, draugai, susinormalizavo reikalai, ar ne, bet aš rašau, o kada šis mano raštas tilps, tai...

Redakcija nurodinėja, kad laikraštyj vietos mažai, todėl bendradarbių raštai yra naikinami bei nors dikčiai trumpinami. Aš su tuo redakcijos nurodymu pilnai sutinku, kad redakcijai tai padaryti yra lengviausia, bet kaip jaučiasi bendradarbis, tiek daug darbo įdėjęs į tą raštą, tai redakcija vargiai į tai ir domę kreipia.

Kad vietos laikraštyje mažai, tas tikra teisybė, bet redakcija neapsižiūri, kokius ilgus tęsinius - apysakas talpina, ir kuo ilgesnė apysaka, tuo ji prastesnė. Skaitytojai prisimena tą apysaką, kuri tęsėsi net 5 mėn. —Mirusiųjų Laivas. Dabar vėl antra išdygo, tai Akimirka Pekine — Stebėtina Knyga. Na, ar jos tiek svarbios, tos apysakos, kad per tiek mėnesių talpinate, ar tik dėl svarbumo jųjų autorių bei vertėjų. Susikaupus svarbiems reikalams, galima ir tokias apysakas per pus nukirsti. Ir dar atspausdina tokiomis stambiomis raidėmis, kad užima visą gerą pusę puslapio. Kiek toje vietoje tilptų žinelių iš kolonijų, ką kiekvieno skaitytojo akį atkreiptų.

Antras Pagirtinas Dalykas

Perskaičiau Šviesos No. 1-mą. Visi raštai yra labai pagirtini. Apie Theodore Dreiser autorius R. Mizara nušviečia labai aiškiai ir vaizdingai, kaip autorius išsireiškia "užgęsusią žvaigždę, palikusią savo šilumą žemėje."

Dr. A. Petrika apie 50 m. X-Spindulių sukaktį.

Man labiausiai patinka, tai J. J. Kaškaičio pateiktas raštas "Neapleiskime Savo Tėviškės." Na, ir visa eilė kitų rašėjų bei poetų. Bet vot kas man puolė į akį, kad nematyti nieko parašyta Šviesoj apie pačią LLD organizaciją. Net pats LLD generalis sekr. išpliekė gerą raštą apie Antrąjį Žalgirį. Rašydami į Šviesą apie LLD daug paliktumėt Laisvėje vietos. Net ir LLD trimėnesinė atskaita talpinama Laisvėje, o ne Šviesoje, kaipo organizacijos organe.

Tėvynės Melas

Skaitau Tėvynėje No. 14, kur rašoma: "Transportas į Rusiją eina per Kauno ir Vilniaus kalėjimus, į mėnesį po 3,000-3,500 žmonių, daugiausia ūkininkų ir darbininkų." Žinoma, tai P. Bajoro prasimanymas, nes nepasako, nei iš kur jis tą melagingą žinią gavo.

Perskaičiau draugų brazilijiečių atsišaukimą, kuris tilpo Laisvės No. 81.

Draugai LLD nariai ir LDS nariai ir visi, kurie suprantame trokštančius apšvietos, susirūpinkime. Užprenumeruokime draugams brazilijiečiams Laisvę ar Vilnį. Pirmiausia prašau atkreipt atydos LLD ir LDS kuopų. Iš savo iždų turėtumėt užrašyti.. Vėliau ir pavieniai prijausime.

M. Antanuk,
New Haven, Conn.

JUSTIN M.
BUYAUSKAS
MATTHEW A.
BUYAUSKAS
Laidotuvių Direktoriai
NEWARK, N. J.
426 Lafayette Street
TEL. MARKET 2-5172
Patogus laidotuvių namas su dviem koplyčiom ir grabų parodos kambariu.

Lietuvių Kūro Kompanija
Nelaukite, iki jūsų anglis išsibaigs iki paskutiniam kavalkui, užsisakykite iš anksto, nes žiemą yra sunkus pristatymas anglies.
Mes taipgi aprūpiname aliejum tuos, kurie savo namuose turi Oil Burners. Kūro Reikalu prašome kreiptis
Tru-Ember Fuel Co., Inc.
496 Grand Street Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-1661

GREEN STAR BAR & GRILL
LIETUVIŠKAS KABARETAS
Kas nori gražiai laiką praleisti, pasilinksminti ir pasišokti, užeina pas "Green Star Bar and Grill," nes žino, kad visados bus patenkinti.
ATEIKITE PASIMATYTI SU GIVIAIS.
Geriausias Alus Brooklyne
PARĖ KIEKVIENĄ ŠEŠTADIENĮ
459 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.
(Skersai nuo Republic Teatro) Telefonas EV. 4-8698

Telef. HUmboldt 2-7964
J. J. Kaškiaučius, M. D.
530 Summer Ave. Newark, N. J.
VALANDOS: 2—4, 6—8 Sekmadieniais nėra valandų.

NOTARY PUBLIC
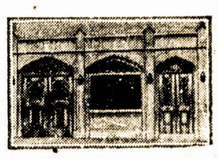
TELEPHONE STAGG 2-5043
MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
Laisniuotas Graborius
Liūdėsio valandoje kreipkitės pas mus
Patarnavimas bus užtikrintas ir už prieinamą kainą.
Pulkiai Įrengtos Dvi Koplyčios, Duodamos Mylimiems Pašarvoti Dovanai
660 GRAND ST. BROOKLYN, N. Y.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)

Laidotuvių Direktorius
★
Liūdėsio valandoj kreipkitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksime moderniška patarnavimą. Patogiai ir gražiai moderniškai įruošta mūsų šermeninė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.
★
1113 Mt. Vernon St.
PHILADELPHIA, PA.
Telefonas Poplar 4110

Atidėtas Balsavimas Dėlei Irano

(Tąsa nuo 1-mo pusl.)

rių, valstybė gali įteikti jai klausimą; (2) pagal 34-tą skyrių, pati Saugumo Taryba gali klausimą pakelti ir (3) pagal 99-tą skyrių generalis sekretorius gali įteikti tarybai klausimą.

"Šioje (Irano) byloje 99-tas skyrius nepritaikomas. Saugumo Taryba nėra padarius žingsnio pagal 34-tą skyrių, tai yra, jinai nėra paskyrus tyrinėjimo, o tai vienintėlis žingsnis, kurį galima būtų padaryti pagal šį skyrių. Taigi šis skyrius nepritaikomas ir negali būti panaudotas, iki nenutarta dalyką ištirti.

"Pradinei buvo įteikta tarybai pranešimas apie ginčą pagal 35-to skyriaus 1 paragrafą. Kadangi Iranas dabar ištraukė savo skundą, tai taryba negali daryti jokio žingsnio pagal 33-čią skyrių, 36-tą skyrių, 37-tą skyrių nei pagal 38-tą skyrių, nes nėra reikalingų sąlygų šiem skyriam panaudoti, būtent, **nėra ginčo tarp dviejų ar daugiau tautų.**

"Vienintėlis skyrius, pagal kurį tarybą galėtų bet ką daryti, yra 34-tas skyrius. Bet šis skyrius galėtų būti panaudotas tik tokiame atsitikime, jeigu taryba nubalsuotų ištirti dalyką, bet šiame dalyke nebuvo jokio balsavimo, nebuvo net pasiūlymo balsuoti. **Todėl galima tvirtint, kad po to, kai Irano atstovas ištraukė šį klausimą, tai klausimas tapo automatiškai ištrauktas iš dienotvarkės,** jeigu Saugumo Taryba nenubalsuos daryti tyrinėjimus pagal 34-tą skyrių" arba jeigu nebus pasielgta taip, kaip nurodo 35-tas, 36-tas ir 33-čias Čarterio skyriai.

Tokio. — Reakcinis Japonijos premjeras Shidehara ketina ir po seimo rinkimų dar pusmetį patarnauti. Jis nepatenkintas rinkimais. Seiman išrinkta 93 reakcininkai, 140 liberalų, 92 socialdemokratai ir pustuzinis komunistų.

Reumatiški Skausmai

Deksnio Galinga Mostis, sudaryta iš daug skirtingų elementų, turi savyje galingą šilimą. Šildydama galingai, ištarpins Reumatiškus skausmus, rankų, kojų skaudėjimą ir tirpimą, dieglius, šaltį. Daugumui žmonių pagelbėjo ir tamstai pagelbės. Nelauk ilgiaus, ale tuojaus įsigyk DEKENS OINTMENT, arba rašykite į dirbtuvę. Kaina 2-oz $1.00; 4-oz. $2.00. Ekstra didelė dėžė 16-oz $5.00.

DEKEN'S OINTMENT CO.
P. O. Box 666, Newark 1, N. J.

Smetoninis "Seimas" ir Jo "Tautos Atstovai"

Rašo **J. Bartkus**

Kas gi buvo tasai smetoninis "seimas"? Kas gi buvo tie "tautos atstovai"? Kas juos rinko ir ką jie atstovavo?

Kad būtų aiškiau atsakant į šiuos klausimus, visų pirma pažvelkime į netolimą praeitį, į smetoninio "seimo" atstovų veidus.

* * *

"Justitia est fundamentum regnorum"...

Po šitokiu skambiu šūkiu, kuriuo buvo papuošti seimo rūmai, susisuko sau gūžtą smetoninis "seimas," suvaidinęs visiems atmintiną biaurią komediją.

Smetoninis "seimas" buvo sudarytas 1936 m., po 1934 m. birželio 6-7 d. fašistinių karinin. pučo ir vėliau buvusių kruvinų Suvalkijos įvykių, norint pridengti smetoninės klikos žygius prieš visuomenę "tautos atstovų" vardu. Šiam "seimui" sudaryti pats Smetona, pasikvietęs talkon savo "išmintingiausius" patarėjus Tūbelį, Šilingą ir kt., sugalvojo tokį "rinkiminį įstatymą," pagal kurį beliko šveicoriui plačiai atidaryti "seimo" rūmų duris ir įleisti "tautos atstovus"—dvarininkus, fabrikantus ir kitus ponus. Jų tarpe nebuvo nė vieno įmonės darbininko, nė vieno žemės ūkio darbininko, mažažemio ar vidutinio valstiečio. Čia liaudies likimą lėmė liaudies priešai...

"Seimo" pirmininko kėdėj —Konstantinas Šakenis, vienas iš aukščiausių tautininkų vadų, jaunalietuvių globėjas — mecenatas, Biržų apskr. 45 ha ūkio savininkas, drauge ėmęs algą iš "seimo" ir valstybės kontrolės. "Seime" per mėnesį algos gaudavo 2,250 litų plus butpinigių 500 litų, o iš valstybės kontrolės — savo ruožtu. Kai kitos moterys, baigusios net aukštąjį mokslą negalėjo gauti tarnybų, ponia Šakenienė taip pat "tarnavo" imdama stambią algą.

Šakenio dešinėj — "seimo" pirmasis vicepirmininkas Julius Indrišiūnas — advokatas, tautininkų sąjungos vyr. valdybos narys, "seimo" "rinkimų" metu Tūbelio viceministeris ir vėliau ministeris. Neskaitant dvarininkų bylų gynimo ir firmos "Philips" juriskonsulto pajamų, jis vien iš seimo gaudavo priedo 1,620 litų per mėnesį.

Šakenio kairėj — jo antrasis vice-pirmininkas Alfonsas Gilvydis — "Lietūkio" centro direktorius, vienas iš žymiųjų tautininkų veikėjų, ties Panevėžiu kurorto vilos savininkas ir tt. Iš "seimo" gaudavo 1,620 litų per mėnesį, iš "Lietūkio" —1,200 litų, neskaitant gausybės kitų pajamų.

Kaipo vienas iš "pirmųjų smuikų" smetoniniame "seime" paminėtinas ir Jonas Viliušis — tautininkas, savo laiku žinomas voldemarininkas, "seimo" "rinkimų" metu Plungės miškų urėdas, "seime" pradėjęs posėdžiauti — miškų inspektorius, vėliau "seimo" pirmasis sekretorius, be to, "Maisto" b-vės valdybos narys bei eilės spekuliantiškų biznių dalininkas. Apie jo pajamas darbo žmogui sunku būtų įsivaizduoti.

Ir visi kiti smetoninio "seimo" nariai buvo vieno rango: tautininkai ir turtingieji, atstovaujantieji tik savo reikalus. Tai ryškiai parodo jų trumpi apibūdinimai:

Bronius Gudavičius—buv. visų Kauno miesto tautininkų vadas, Kauno miesto ir Kauno apskr. tarybos narys. Eržvilko valsč. apie 40 ha savininkas (antras ūkis buvo žmonos vardu), seimo 2-rasis sekretorius.

Antanas Merkys — žymus tautininkas, Kauno m. burmistras, Lapių v. apie 80 ha savininkas, kaip burmistras gavęs 3,000 lt. mėnesiui buv. "seimo" peticijų komisijos pirmininkas, vėliau drauge ministeris pirmininkas; prie Smetonos — Voldemaro valdžios krašto apsaugos ministeris, vėliau Klaipėdos krašto gubernatorius.

Pranas Barkauskas—tautininkas, prie Skučo vidaus reikalų viceministeris, drauge viceministeris ir seimo narys, mūrinio namo savininkas.

Julius Čaplikas — tautininkas, generolas (pensininkas su apie 1,000 lt. pensija), Trakų apskr. 40 ha ūkio savininkas, ilgametis vidaus reikalų ministeris, Suvalkijos įvykių ir darbininkų bruzdėjimo malšintojas — šaudytojas. Jis už tūkstantinius atlyginimus buvo linų spekuliantų direktoriumi ir kitų spekuliantų "seime" užtarėjas.

Stasys Jakubauskas—tautininkų veikėjas, žemės ūkio rūmų direktorius su 2,000 lt. mėnesine alga, Suvalkijoje apie 90 ha savininkas, "Lietuvos Cukraus" b-vės narys.

Vladas Kurkauskas—tautininkas, 150 ha dvarininkas, buv. Klaipėdos krašto gubernatorius, po to Prekybos, Pramonės ir Amatų Rūmų pirm. su 2,000 lt. alga.

Alfonsas Pimpė — tautininkas, 100 ha savininkas, apskr. viršininkas.

Jonas Jakimavičius — veterinorius, apie 60 ha savininkas.

Antanas Jučas—tautininkas, apie 60 ha ūkio savininkas.

Povilas Braždžius — tautininkų veikėjas, namų savininkas, apskr. viršininkas.

Simas Janavičius — tautininkų s-gos gen. sekretorius, namų savininkas.

Juozas Laukaitis — prelatas — pensininkas.

Pranas Dailidė — tautininkas, apie 80 ha Vilkaviškio apskr. savininkas.

Jonas Kudirka — tautininkas, 35 ha savininkas.

Juozas Maurukas — tautininkas, Marijampolės m. burmistras, 30 ha savininkas.

Justinas Sadauskas—tautininkas, apie 30 ha Šakių apskr. savininkas.

Pranas Galvydis — tautininkas, apie 30 ha savininkas, žemės tvarkytojas.

Mykolas Gylys — klebonas.

Ksavaras Andrašiūnas — tautininkas, apie 40 ha savininkas.

Jonas Jasutis — tautininkas, agronomas, eilės pelningų organizacijų dalyvis.

Kazys Statulevičius — tautininkas, apie 40 ha savininkas.

Juozas Šėža — tautininkas, apie 65 ha savininkas.

Petras Dilys — tautininkas, apie 55 ha savininkas.

Juozas Kalpokas — tautininkas, apie 90 ha savininkas.

Mečius Kviklys — tautininkas, seimo 1-sis sekretorius, tautininkų sąjungos generalinis sekretorius, namų savininkas.

Antanas Repšys — tautininkas, apie 45 ha savininkas, "Maisto" b-vės valdybos narys.

Petras Šemagogas — tautininkas, smetoninis savivaldybininkas.

Izidorius Aleksa — tautininkas, apie 45 ha savininkas.

Pranas Aleksandravičius —tautininkas, apie 50 ha savininkas.

Juozas Bikinas — kanauninkas, kapelionas.

Juozas Buožis— tautininkas, apie 50 ha savininkas.

Jonas Gečas — tautininkas, Tauragės ligoninės direktorius.

Vladas Kaveckas — žymus tautininkas, Šiaulių notaras, apie 40 ha savininkas.

Juozas Rimkus — tautininkas, apie 40 ha savininkas.

Bronislavas Tallat - Kelpša — tautininkas, gydytojas.

Valentinas Žalkauskas — tautininkas, 40 ha savininkas.

Pranas Adamkavičius — buv. "ypatingas tautos atstovas" Smetonai prezidentu perrinkti, vaistininkas.

Antanas Bričkus — tautininkas, 38 ha savininkas, Palangos burmistras.

Aleksandras Kniuipys — tautininkas, apie 50 ha savininkas.

Jonas Raudonis — tautininkas, apie 55 ha savininkas.

Kipras Stankūnas — tautininkas, 35 ha sav., Kretingos apskr. valdybos nuolatinis narys.

Kaip matome, visi smetoninio "seimo" nariai vienas į kitą panašūs kaip vandens lašai. Aišku, šie visi ponai ir negalvojo nors kiek rūpintis darbo liaudimi. Jiems rūpėjo tik asmeniniai interesai.

Kiekvienas Lietuvos darbo žmogus tai matė ir kentė sunkų jungą smetoninės santvarkos, kuri buvo užgulu ant visos liaudies sprando. Ypatingai didelis pasipiktinimas buvo smetoniniu "seimu," nes jis buvo ne liaudies išrinktas, o sudarytas smetoniškos — tūbeliškos — šilingiškos klikos iš anksto apgalvotos apgaulės būdu.

Smetoniškame "seime," kuriame sėdėjo 43 tautininkai, nebuvo nė vieno darbininko, nė vieno darbo valstiečio — biednioko ar vidutinioko. Čia sėdėjo tikra darbo žmonių išnaudotojų gauja: dvarininkai, stambūs buožės, namų savininkai ir spekuliantai. Šis "seimas," kaip ir visas fašistinės valdžios aparatas, atstovavo ne tautos reikalus, o buvo geras arkliukas pralobti valdančiųjų klikai. Kai Smetona, Tūbelis, Petrulis, Yčas, Karvelis ir kiti atėjo prie valdžios, jų "turtas" susidėjo iš tuščių kišenių ir neišpirktų vekselių. Tačiau, kai prie valdžios lovio jie pabuvo pora metų, jie tuojau pasidarė dvarų, namų, brangių sklypų, fabrikų ir akcijų savininkais, milijonieriais.

Turtėjo "seimo" "tautos atstovai," turtėjo ir visi Lietuvos valdovai, kuriems Lietuva buvo lyg asmeniškas biznis, ar dvaras, kuriame jie šeimininkavo nesivaržydami liaudies protestų. "Seimo" atstovai dalijosi įvairiomis pelningomis tarnybomis, pasiglemždavo įvairius turtus ir siekė visomis priemonėmis užtikrinti sau įgytus turtus. Tačiau ir tokie, kurie kartais "per klaidą" parodydavo mažo nepalankumo, taip pat gaudavo aukštesnę vietą, kad apsiramintų ir tylėtų... "Seimas" kartu su Smetona bernavo dvarininkams. Jie dvarininkams padidino nenusavinamosios žemės normą ligi 150 ha, suteikė progos nuomos ir kitokiais būdais valdyti didelius, net ligi 1,000 ha dvarus, skubėjo išmokėti dvarininkams didelius atlyginimus už nusavintą žemę. O tuo pačiu metu taip vadinamieji "tautos atstovai" išdrįso net kalbėti apie "lietuvių tautos perteklių," kuriam reikėtų surasti vietos kokioje Afrikos ar kitoje kolonijoje...

Darbo žmonės iš anksto atspėjo vykdomą "seimo" sudarymo komediją, kuri buvo įžūlus liaudies teisių pasityčiojimas. Ir nežiūrint visos vykdomos prievartos, nežiūrint to, kad net įstatyme buvo pabrėžta, jog "balsuoti yra kiekvieno rinkėjo pareiga," nežiūrint to, kad valstiečiai buvo grąsinami jog iš tų, kurie nebalsuos, nebus perkami bekonai, — nežiūrint visų rinkimų kombinacijų ir apgaulių, liaudis nepripažino smetoniško - tūbeliško - šilingiško seimo ir nėjo balsuoti. Tuometiniais teisingais apskaičiavimais daugiausiai balsavo apie 30% turėjusių rinkimų teisę.

* * *

Tačiau Lietuvos liaudis susilaukė ilgai lauktų dienų. 1940 m. liepos mėn. rinkimai į Liaudies Seimą ir tarybines santvarkos įkūrimas buvo ryškiu atsakymu Lietuvos fašizmui, kuris 14 metų niekino ir spiaudė į veidą Lietuvos darbo žmonėms.

Į Liaudies Seimą— Aukščiausiąją Tarybą buvo išrinkta 79 asmenys.

Kas gi buvo tie jaunosios Tarybų Lietuvos atstovai? Jų tarpe buvo 21 darbininkas, 25 darbo valstiečiai, 27 inteligentai bei tarnautojai, 1 amatininkas, 1 kumetis ir 3 kareiviai. Tokia sudėtis parodė, kad Liaudies Seimas yra tikrosios darbo Lietuvos atstovybė. O kas gi kitas, jei ne darbo žmonės, jei ne darbo valstiečiai, darbininkai ir darbo inteligentai sudaro Lietuvos liaudies, lietuvių tautos nusteliančią daugumą?

Tarybų Lietuvoje lietuvių tauta yra ne tik respublikos šeimininku, bet ir lygiateisis narys visos Tarybų Sąjungos reikalų sprendime. Pasinaudodama šita teise lietuvių tauta šiuo metu dideliu pakilimu ruošėsi rinkimams į TSRS Aukščiausiąją Tarybą. Tie rinkimai yra Tarybų Lietuvos suverenumo pažymiu, o kartu pasireiškimu jos glaudaus sąjunginio ryšio su visomis kitomis Tarybų Sąjungos respublikomis.

Be abejo, visi darbo žmonės, prisimine praeities skriaudas, vieningai ėjo prie urnų, balsuot ne už smetoniškąjį savo priešų "seimą", o balsuot už savąją tarybų valdžią, už tai, kad darbo žmonės tvirtai žengtų į šviesesnę ateitį, į vis didesnius laimėjimus savo kultūriniame ir ūkiniame gyvenime.

(Iš "Tarybų Lietuvos")

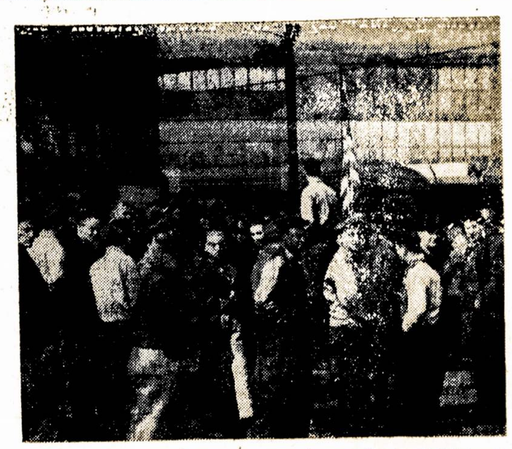

Pertraukomis pietums pravesti panašūs susirinkimai, kąip tas, pagelbėjo Navy Yard darbininkams, nariams United Federal Workers (CIO) Lokalo 137-to gauti po 18 centų valandai algos priedo. Dabar jie reikalauja damokėti ir už praeitą laiką, kuriuomi jie turėjo gyventi prie pabrangusio pragyvenimo, bet be didesnių algų.

VITAMINŲ SANDĖLIS

Pirkdamas iš mūs Vitaminus Wholesale kaina po tūkstantį ant sykio ne tik apsaugosi kūną nuo slogų ir kitų kvarabų, bet ir sutaupysi namažą dalį ir pinigų. Tik pagalvok ir nieko nelaukdamas pasirūpink siųsti užsakymą šiandien, kol dar nepervėlu.

1. Balanced Brand Vita-O-Mineral Tablets kaipo (multiple vitamins and minerals.) susideda iš 11-kos Vitaminų ir 5-kių mineralų. Užtenka tik trijų tabletėlių į dieną. Naudinga yra vartoti kiekvienam, per apskritus metus, dėl sustiprinimo viso kūno audinių. 100 Tabletėlių $2.00, už 1000 $10. Pašto išlaidas mes apmokame.

2. Balanced Brand Vitamin B-Complex Tabletėlės naudinga yra vartoti kiekvienam, dėl pagerinimo apetito ir tiems, kurie turi didelį palinkimą į chroniską alkoholizmą. Tūkstančiai vyrų ir moterų, kurie vartoja mūsų vitaminus yra patenkinti, taipgi ir tamsta būsi patenkintas mūsų Vitaminais. 250 Tabs. $2.30, už 1000 tik $5.95, prisiuntimą mes apmokame.

3. Balanced Brand Vitamin A, D, ir E Tabletėlės naudinga yra kiekvienam, ypatingai tiems, kurie tankiai slogas pagauna, žiemą arba vasarą. Taipgi gerai yra dėl sutvirtinimo akių. 500 Tabs. $5, 1000 Tabs. tik $8.50.

4. Balanced Brand Wonder Lax Tabletėlės, kurios yra sudarytos iš geros rūšies įvairių gamtos žolelių, nuo vidurių užkietėjimo; 100 tabs. $1.00, už 1000 tabs. $4.50.

5. Balanced Brand Garlic & Parsley Tablets, turintiems Aukštą kraujo spaudimą 1000 tabletėlių tik $3.40. Pašto išlaidas mes apmokame.

6. Balanced Brand Vitamin E Wheat Germ Oil; Vartok jeigu turi atbukusį protavimą arba neveiklius lytiškus organus; už 16 oz. bonka (pint), tik $7.75.

Vitaminus siunčiame paštu į visus, kitus miestus ir apmokame pašto išlaidas.

WONDER LIVE FOUNDATION
6164B—Metro Sta., Dept. C. Los Angeles 55, Calif.

Egzaminuojam Akis, Rašome Receptus

Darome ir Pritaikome Akinius.

Drs. Stenger & Stenger
Optometrists
394-398 Broadway
Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-8342

HELP WANTED—FEMALE
REIKALINGOS MOTERYS

SLAUGĖS
(NURSES)
UŽBAIGUSIOS MOKSLĄ
IR
NEBAIGUSIOS MOKSLO
Dirbti Džiovos Sanitorijoje
Adirondack Kalnuose
ALGA IR UŽLAIKYMAS
STONY WOLD
Lake Kushaqua, N. Y.
(92)

CATASAUQUA, PA.
OPERATORĖS
GUZIKŲ SIUVĖJOS
PAKUOTOJOS
REIKALINGOS DIRBTI PRIE
MOTERIŠKŲ BLIUSKUČIŲ
KREIPKITĖS
POLLY BLOUSES
CANAL ST., CATASAUQUA, PA.
TELEFONAS CATASAUQUA 280.
(91)

MERGINOS 16 IKI 30
GERA PRADŽIA
RAŠTINĖS DARBAI
PROGOS PAKILIMAMS
IR ALGOS PAKELIAMOS
GEROS DARBO SĄLYGOS
NUOLATINIAI DARBAI
Kreipkitės 9 A.M. iki 5 P.M.
Bi dieną savaitėje
PERSONNEL DEPARTMENT,
5-TOS LUBOS
American Express Co.
65 BROADWAY, N. Y. C.

HELP WANTED—MALE
REIKALINGI VYRAI

REIKALINGI VYRAI
Aukšta alga patyrusiem laipytojam į medžius.
NUOLATINIS DARBAS
Kreipkitės tarpe 5 ir 6 val.
McHale Tree Expert & Landscape Co.
217 Hempstead Turnpike,
HEMPSTEAD, L. I.
(X)

Skaitytojų Balsai

Laisvės Redakcijai

Aš priguliu prie Šv. Jurgio parapijos, Philadelphijoj ir skaitau Laisvę. Patėmijau Laisvės No. 77 korespondenciją, kurioj pažymėta, kad mūsų klebonas Matusevičius prisirašė prie Lietuvių Muzikalės Namo Bendrovės kaipo narys. Kodėl jis taip pasielgė, man nesuprantama. Mes seniau turėjome trubelį su kunigais, bet nebuvo prileisti prie svetainės, kad jie valdytų. Bet dabar ir vėl bando įeiti.

Dabar mes, parapijonai ir kliubo nariai, norėtume žinoti, ką turėtume daryti, kad klebonas Matusevičius būtų pašalintas iš kliubo, kad jis būtų geru klebonu Šv. Jurgio parapijos ant toliau, kaip buvo iki šiol, ir kad jis nesimaišytų po kliubus.

Šv. Jurgio Parapijonas,
Philadelphia, Pa.

Laisvės Red. Paštaba. — Patys kliubo nariai turėtų tuo reikalu tarti savo žodį kliubo mitinguose. Laisvė negali tuo reikalu jokių konkrečių patarimų siūlyti.

PRANEŠIMAI

MONTELLO, MASS.

Moterų Apšvietos Kliubas rengia Velykų Parę, 21 d. balandžio, 3 val. dieną. Liet. Taut. Namo salėje. Bus valgių, gėrimų, dainų ir muzikos. Įžanga dykai. — Kviečia Kom.
(91-92)

WORCESTER, MASS.

ALDLD 155 kp. rengia Velykų Balių. Bus įvairus su visokiais margumynais ir skaniais namie pagamintais valgiais, taipgi bus ir gėrimų. Įvyks 21 d. balandžio, 5 v. v. Liet. Salėje, 29 Endicott St. Prašome visų dalyvauti. Pelnas skiriamas Vilniaus Inst. įrengimui. — A. W.
(91-92)

HAMTRAMCK, MICH.

ALDLD 188 kp. susirinkimas įvyks balandžio 21 d., 11 val. ryto, 3014 Yemans. Visi nariai būkite laiku, nes yra daug svarbių reikalų aptarti, taipgi turėsime išrinkti delegatus į 10-tą Apskr. suvažiavimą. — Sekr.
(90-91)

ELIZABETH, N. J.

Lietuvai Pagalbos Teik Kom. Elizabetho skyr. susirinkimas įvyks balandžio 18 d., 8 v. v., 408 Court St. Visi atstovai būkite laiku, turim svarbių dalykų aptarimui. — A. Skairius, pirm.
(90-91)

New Yorko ir Apielinkės Žinios

Organizacijoms, Jų Valdyboms ir Gegužinės Komisijoms

Dėl Gegužinės Parado

Šio penktadienio vakaro 7:30, balandžio 19-tą, Laisvės patalpose, įvyks organizacijų išrinktų ar paskirtų komisijų pasitarimas. Kur nėra komisijų, prašome valdybas ar šiaip narius dalyvauti. Kviečiami visi, suinteresuoti Pirmos Gegužės Parado sekmingumu — daugiau sueisime, geriau prisirengsime.

Komisijos prašomos galvoti planus lietuvių geriausiam pasirodymui šiame parade, kuris yra pirmas po karo ir kurio vyriausis obalsis yra kovoti prieš rengėjus trečio karo.

S. Sasna.

Veteranai Uniformose Vadovaus Gegužinės Paradui

Kailių industrijos — Fur Floor and Shipping Clerks — unija visuomet buvo jauna, pažangi ir veikli. Tas savo ypatybes jinai, kaip kad ir krautuvių ir sandėlių darbininkų unijos, gavo iš to, kad tuose darbuose visuomet dirba daug jaunų žmonių. Karo laiku tos unijos buvo daugiausia nukentėjusios, kadangi šimtai, o kai kurių ir tūkstančiai narių buvo išėję karo tarnybon.

Dabar tie jauni vyrai sugrįžo ir su visa energija stojo veiklon. Pasekmės:

Salėn netalpinančiame narių susirinkime praeitą ketvirtadienį Fur Floor ir Clerks Lokalas 125-tas nutarė gegužės 1 dieną nuo pietų išeiti iš šapų ir maršuoti parade.

Priešakinėse eilėse savo parado Lokalas 125-tas turės 700 uniformuotų veteranų.

Priešakyje Lokalo 65-to, United Wholesale and Warehouse Unijos, maršuos 500 veteranų. Jie maršuos pasidabinę ne vien tik uniformomis, bet ir visais kitais garbės požymiais, kurių unijistai užsipelnė gausiai savo didvyriškumu frontuose, kaip kad jie pasižymi darbštumu unijoje.

New Yorke daugėja susirgimai tymais (measles). Praeitą savaitę trys mirė ir raportuota 1,532 nauji susirgimai.

Sheffield Farms Co. pieno pilstytuvėj Richmond Hill, keliolika pieno perkrovėjų sulaikė darbą. Unija sako, jog tai yra "lockoutas.

Vienybės Redaktorius Slepia Hitlerinius Kriminalistus

Vienybės redaktorius patalpino į Vienybę du punktu iš mano laiško, tilpusio Laisvėj, kurį aš gavau iš Lietuvos nuo mano brolvaikio Leono Lisajaus.

Tais punktais yra, kur rašoma apie duonos bandukių aukštas kainas ir apie žiaurų vėją iš visų pusių.

Bet Vienybės redaktorius nematė reikalo atspausdinti Vienybėje tų dalių laiško, kur rašoma apie hitlerinių kriminalistų žiaurumus Lietuvoje, kuriuos aprašo mano brolvaikis. O jis rašo ir Laisvėj buvo išspausdinta, kad:

—Vokiečiai Pakuonį visą sudegino (Pakuonis yra didelis bažnytkaimis) ir apylinkės kaimai Buckienis, Backininkai, Antkalnis, Patrakiemis beveik visiškai išdeginti. Kiti apylinkės kaimai kiek mažiau nukentėjo. Mūsų kaime nukentėjo keturi ūkininkai. Prienų miestelio beveik pusę išdegino. Yra ir daugiau miestelių labai nukentėjusių.

—Lietuvių iššudė nemažai, o žydus iššudė beveik visus, liko labai mažai.

Šito aprašymo Vienybės redaktorius netalpino. Jisai paslėpė nuo savo skaitytojų hitlerinių kriminalistų žiaurumą Lietuvoje.

Bet Vienybės red. buvo svarbu atspausdinti Vienybėje duonos bandukių aukštas kainas, kurios, veikiausia, yra juodojo turgaus kainos (perkantiems su maisto kortelėmis, atitinkamose krautuvėse, kainos yra visai skirtingos, daugeriopai mažesnės už juodojo turgaus kainas).

O kas link šiauraus vėjo, gali būti aišku kiekvienam. Tiek ten daug ant vietos išdeginta kaimų ir miestelių. Daugybė žmonių iššudyta. Daugybės našlių ir siratų pasiliko. Daugybė pasiliko be duonos, be pastogės, be drabužių. Tuos visus našlaičius, siratas ir benamius turi priglausti ir pavalgydinti tie ūkininkai, kurių namų ir gyvulių nesuspėjo sunaikinti hitleriniai kriminalistai. Šitą viską mano brolvaikis vadina "šiaurum vėju iš visų pusių." Kiekvienas sąžiningas žmogus ir negali kitaip suprasti. Tiktai hitleriniai nenori to visko suprasti.

Vienybės red. sako, būk laiškas buvo cenzūruotas.

Laiškas atėjo **necenzūruotas.**

Aš čia paduodu mano tel. numerį: AP 7-3849. Vienybės redaktorius ar bile kas, norėdami patikrinti, pašaukit mane telefonu, o aš laiško voką pristatysiu dėlei patikrinimo.

Tamas Lisajus.

Moterys Prašomos Atnešt Maisto Streikierių Velykoms

Maspethe jau seniai streikuoja Beachnut Lubricating Co. darbininkai, United Electrical Radio & Machine Workers Unijos, CIO, nariai. Jie atsišaukė į Moterų Apšvietos Kliubą paramos. Kliubietės prašomos ateinant į šį susirinkimą, įvyksiantį 18-tą balandžio, Laisvės salėj, atnešti po dėžutę ar kenuką maisto, kuris, varde mūsų kliubo, bus priduotas streikieriams Velykoms.

Rubel namo gaisre buvę mažiau nuostolių, negu iš karto buvo manyta. Atrasta, kad tūli brangūs gražmenys buvę išgelbėti gaisragesių.

Lietuvon Siunčiame ir Vartotus Drabužius su Pilnu Apmokėjimu

Vartoti drabužiai taipgi dabar priimami pasiųsti Lietuvon ir vison Tarybų Sąjungon su muitais ir viskuo pilnai apmokamu čionai, Jungtinėse Valstijose, kad gavėjams tenai nereikėtų nieko damokėti. Tarybų Sąjungos viršininkai taipgi leido imti 20 nuošimčių muito mažiau esamos dabartinės muitų skalės.

Siunčiami drabužiai turi būti dar geri ir turi būti pridėtas Sveikatos Tarybos (Board of Health) liūdymas, parodantis, kad drabužiai perleisti gyvius ir bakterijas naikinančiomis dujomis (fumigated).

Visas norimas taip pasiųsti prekes atneškite ar atsiųskite mūsų agentui, World Tourists, Inc., 1123 Broadway, New York 10, New York. Telefonas: Chelsea 2-2838.

Įstaigai galima rašyti ir lietuviškai, pažyminț viršuje, kad Lithuanian.

Puikiai Pavyko Veteranams Pagerbti Vakaras

(Pabaiga)

Kalba Petras Velykis, aidietis, buvęs kare ir vokiečių belaisvėje, kartą buvęs paskelbtas dingusiu be žinios ir artimųjų apraudotas. Jis pareiškė, jog būdami kare, matydami fašizmo baisenybes, prakeikėm karą ir pasižadėjom darbuotis, kovoti, kad fašizmo ir karo daugiau nebūtų. Jis ragino visus stoti į organizacijas, į veiklą.

Antanas Linkus, Jr., tarnavęs Pacifike, kriaučių ir Piliečių Kliubo veikėjas, sveikina ir pasižada būti veikime, kaip buvo pirm išėjimo tarnybon.

Dainuoja Biruta Senkus, jauna ir mums tik pirmu kartu girdima, tačiau jau gražiai įsirasiekus muzikoje. Jos balsas malonus, dikcija aiški, dramatiško dainos dvasios perdavimo nestoka, ką liūdijo publikos rasotos akys jai sudainavus "Tykiai, tykiai Nemunėliš teka." Brooklyno lietuviai lauks ir kito malonaus su Biruta pasimatymo. Senkiutei akompanavo Aldona Anderson.

Ilgoką kalbą pasako Jonas Ormanas, LDS jaunimo sekretorius, Europos karo veteranas, matęs mūšių laukus ir nacių koncentracijos kempes, matęsis ir kalbėjęsis, turėjęs artimų pažinčių ir su lietuviškais pabėgėliais iš Lietuvos. Jis įspėja budėti, nurodydamas, kad lietuviški fašistai nėra geresni už vokiečių fašistus, kad visi fašistai yra liaudies, demokratijos, darbo žmonių ir ypatingai taikos priešai. Lietuviški fašistai taip pat trokšta karo, kursto karą.

Aišku, čionai nėra vietos pakartoti Ormano nei bile kurio kito veterano pasakytas kalbas, tai tik dalinai atžymima tema. Tačiau tenka pripažinti — visi pasakė ką nors įdomaus, svarbaus. Kiekvienas galėtų ir turėtų stoti kalbėti mitinguose, kur yra laiko išsireikšti daugiau. Ir aišku, kad daug kitų čia dalyvavusių taip pat turėjo ko pasakyti, jeigu tam būtų buvę pakankamai laiko.

Programą užbaigė Aido Vyrų Choras, vadovybėje Prano Pakalniškio. Jiems akompanavo Sylvia Pužauskaitė. Dainavo harmoningai, puikus priedas mūsų programoms. Linkėtina daug dainuoti ir dar vis augti.

Pasigedome solisto Aleksandro Vasiliausko. Jisai buvo pasižadėjęs dainuoti veteranams, bet, dėl mums nežinomos priežasties, nepribuvo.

Programai užsibaigus, Antano Pavidžio orkestra šauniai grojo šokių muziką, didžiulis Grand Paradise Ballroom dundėjo nuo jaunimo šokių, o antrojoj salėj vaišinosi taip jau linksmas "senimas."

Rengėjai širdingai dėkingi garbės svečiams veteranams už draugiškumą mums, visiems suteikusiems programą, dirbusiems už šios pramogos sekmingumą ir visiems atsilankiusiems.

Rep.

SKELBKITĖS LAISVĖJE!

Lietuviškas
TRAKTYRIUS
Didelis pasirinkimas visokių vynų ir degtinės
Geri Užkandžiai
Juozas Zeidat
Savininkas
411 Grand St. Brooklyn

Scena iš filmos "Deadline At Dawn," Palace Teatre, Broadway ir 47th St., New Yorke.

Daily Worker Iškėlė Reikalavimą Bausti Negrų Užmušėją

Jungtinių Valstijų Armijos viršenybė, pravedusi tyrimą, dėl ko buvo policisto nušautas negras veteranas Charles Ferguson, praeitą antradienį paskelbė Fergusono visišką išteisinimą. Ta proga Daily Worker'is panaujino gub. Dewey reikalavimą nubausti brolių Fergusonų užmušėją, Freeporto policistą Joseph Romeiką.

Daily Worker, angliškas darbininkų dienraštis, taipgi Komunistų Partija, nuo pat pirmos dienos po nušovimo Charles ir jo brolio Alfonzo Fergusonų, tyrinėjo įvykį. Tyrimas parodė brolius esant nušautais nekaltai. Dienraštis ir Partija reikalavo gubernatoriaus Dewey patraukėti atsakomybėn užmušėjus. Dewey, kol kas, to nepadarė.

Broliai Fergusonai buvo nušauti Freeport, Long Island, vasario 5-tą. Trečias brolis buvo sužeistas ir sykiu padėtas po areštu, o ketvirtas brolis įbruktas kalėjiman. Gi juos pašaudęs policistas Joseph Romeika policijos viršininko išteisintas. Esą, negrai "ardę tvarką." Tačiau, kaip žinia, už "netvarkumą" joks pasiturintis žmogus ir net eilinis baltas žmogus nebūna šaudomas. Jeigu iš viso baudžia, tai uždeda kelis dolerius pabaudos ar keletą dienų kalėti. Ir bausmę uždeda ne policistas, viskas priklauso nuo teismo.

Broliams Fergusonams to visko nebuvo, nes jie negrai.

Kaip Buvo Su Ta Teigiama "Betvarke"

Fergusonai užėjo į busų stotį, viešą įstaigą. Norėjo stoties bufete gauti kavos. Savininkas, žinomas jau nuo seniai "arijoniško kraujo" teorijų šalininkas, atsisakė kavos duoti — lai negrai alksta ar šala, nors iki mirties. Kaip buvo nurodyta tos apylinkės žmonių liūdininkų, ten jau ne pirmu kartu taip pasielgta, nors diskriminacija New Yorko valstijoj yra nekonstitucinga, nelegališka. Dėl to broliai pareiškė protestą ir išėjo. Kavinės savininkas pašaukė policistą, o tas be niekur nieko, radęs brolius netoli stoties, pradėjo į juos šaudyti. Paskui policistas aiškinosi, kad jam pačiam buvęs pavojus būti nušautu. Tačiau tyrimas parodė, kad broliai ne tik revolverio, bet nei jokio įrankio, kurį būt galima įtarti esant panašiu į revolverį, neturėjo.

PAJIEŠKOJIMAI

Sugrįžęs lietuvis karys, vedęs, be šeimos, pajieško 3-jų ar 4-rių kambarių su maudyne New Yorko apylinkėje. Skambinkite EV. 8-3626.

SUSIRINKIMAI

MOTERIMS

Moterų Apšvietos Kliubo svarbus susirinkimas įvyks šį ketvirtadienį, balandžio 18-tos vakaro 8 val., 419 Lorime St., Brooklyne. Raportai iš Moterų Dienos, gegužinės konferencijos, veteranų baliaus. Galutinas pasiruošimas Pirmos Gegužės Paradui, Motinų Dienos pietums ir Literatūros Draugijos 2 apskrities piknikui, kuris įvyks New Jersey. Kviečiame ir ne nares.—Valdyba.

(90-91)

Dr. Chas. Dumay
241 PENN ST.
(Tarpe Harrison ir Marcy Aves.)
B'KLYN, N. Y.
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais, Trečiadieniais, Penktadieniais } 2-4 P. M. 6-8 P. M.
Valkų ligų specialistas nuo 1908
Tel. EVergreen 4-0038

ADAM V. WALMUS, D.D.S
DAKTARAS—DENTISTAS
VALANDOS:
9 A. M. — 12 N.; 1 — 8 P. M.
Išskiriant trečiadienį ir sekmadienį.
650 5th Ave., kamp 19th St.
BROOKLYN, N. Y.
Tel. SOuth 8-5569

CHARLES
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS, Naujas Savininkas
306 UNION AVENUE
Tarpe Ten Eyck ir Maujer Sts.
BROOKLYN 6, N. Y.
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

F. W. Shalins
(Shalinskas)
Funeral Home
84-02 Jamaica Avenue
Opposite Forest Parkway
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves
$150
Koplyčias suteikiam nemokamai visose dalyse miesto.
Tel. VIrginia 7-4499

Joseph Garszva
Undertaker & Embalmer
Manager
JOHN A. PAULEY
Licensed Undertaker
231 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
TEL. EVERGREEN 8-9770

Jieško Užtarėjų Nuo Išmetimo iš Buto Y Bildinge

Merginos-moterys, gyventojos YWCA International Center, 341 E. 17th St., New Yorke, atsišaukė į Mrs. Roosevelt užtarti jas, padėti joms laimėti kovą už išlaikymą bildingo, kurį Y trustistai nutarė parduoti.

Kovą už bildingo išlaikymą remia vietos komunistai ir darbiečiai.

Bildingas tarnauja bendrabučiu merginoms-moterims ir susiedijos jaunimui susiėjimo centru, taipgi įvairių tautų organizacijų susirinkimam. Tarpe 75 ten gyvenančių, randasi čiinietės, japonės, ispanės, lenkės ,žydės ir indietės studentės.

Mitinge, kuriame dalyvavo bildingo gyventojos ir susiedijos atstovybė, išrinkta delegacija eiti pas trustistus su prašymu palikti bildingą.

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
221 South 4th Street
Valandos: 9—12 ryte, 1— 8 vakare
Penktadieniais Uždaryta

Fotografas
Traukiu paveikslus familijų, vestuvių, kitokių grupių ir pavienių. Iš senų padarau naujus paveikslus ir krajavus sudarau su amerikoniškais. Reikalui esant ir padidinu tokio dydžio, kokio pageidaujama. Taipogi atmaliavoju įvairiom spalvom.

JONAS STOKES
512 Marion St., Brooklyn,
Kampas Broadway ir Stone Ave. prie Chauncey St., Broadway Line
Tel. GLenmore 5-6191

LITUANICA SQUARE **RESTAURANT**
STANLEY RUTKŪNAS
SAVININKAS
PUIKIAUSIA LIETUVIŲ RESTAURACIJA BROOKLYNE
PAUKŠTIENOS PIETŲS ANTRADIENIAIS
Kiekvieną dieną yra didelis pasirinkimas visokių valgių
ATDARA KAS DIENĄ IR NAKTĮ APART SEKMADIENIŲ
282 UNION AVE. BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9612

Persodinam Deimantus jums belaukiant.
Turime ekspertus taisymui laikrodžių ir laikrodėlių.
Mes turime įvairių rūšių laikrodėlių:
Bulova, Bernus, Gruen, Longines, Jules Jurgensen.
ROBERT LIPTON, Jeweler
701 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. ST. 2-2173 ATDARA VAKARAIS